

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

Dušica Radosavović

MOTIVACIJA UČITELJA ZA INDIVIDUALIZACIJU
VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA SA DAROVITIM
UČENICIMA

Master rad

Nikšić, 2024.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

**MOTIVACIJA UČITELJA ZA INDIVIDUALIZACIJU
VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA SA DAROVITIM
UČENICIMA**

Master rad

Mentor: doc. dr Milica Jelić

Kandidat: Dušica Radosavović

Broj indeksa: 796/23

Nikšić, 2024.

PODACI I INFORMACIJE O MAGISTRANDU

Ime i prezime: Dušica Radosavović

Datum i mjesto rođenja: 01. 05. 1985. Bijelo Polje

INFORMACIJE O MASTER RADU

Naziv master studija: Obrazovanje učitelja

Naslov rada: Motivacija učitelja za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

Fakultet na kojem je rad odbranjen: Filozofski fakultet Nikšić

UDK, OCJENA I ODBRANA MASTER RADA

Datum prijave master rada:

Datum sjednice Vijeća na kojoj je prihvaćena tema: 9. 11. 2023.

Mentor: doc. dr Milica Jelić

Komisija za ocjenu/odbranu rada: doc.dr Milica Jelić, Filozofski fakultet, Nikšić, mentor, prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet, Nikšić, član, prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet, Nikšić, član

Datum odbrane: /

Datum promocije: /

Zahvalnica

Zahvaljujem se svojoj porodici na bezrezervnoj podršci i razumijevanju tokom svih faza izrade ovog master rada. Njihova podrška i ohrabrenje bili su ključni za uspješan završetak ovog rada.

Posebnu zahvalnost upućujem svojoj mentorki, doc. dr Milici Jelić, čija stručnost, strpljenje i konstruktivni savjeti značajno su doprinijeli kvalitetu i dubini mog istraživanja. Njeno vođenje i podrška kroz cijeli proces istraživanja bile su od neprocjenjive važnosti za realizaciju ovog rada.

REZIME

U ovom radu istražujemo motivaciju učitelja za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima, obuhvatajući kako teorijski tako i istraživački dio. Teorijski dio rada pruža pregled osnovnih karakteristika darovite djece, naglašavajući važnost prilagođavanja obrazovnih metoda za ovu grupu učenika. Posebna pažnja posvećena je razumijevanju motivacije učitelja za individualizaciju nastave kako bi se bolje podržali daroviti učenici.

Istraživanje je sprovedeno s ciljem da se utvrdi nivo motivacije učitelja za primjenu individualizovanih obrazovnih pristupa u radu sa darovitim učenicima. Uzorak istraživanja obuhvata 100 učitelja i 30 stručnih saradnika. Za prikupljanje podataka od učitelja korišćen je fokus grupni intervju, dok su podaci od stručnih saradnika prikupljeni putem anketnog upitnika.

Rezultati istraživanja ukazuju da su učitelji visoko motivisani za planiranje i realizaciju raznovrsnih i razvojno stimulativnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike. Učitelji su pokazali spremnost za primjenu različitih metoda nastave, strategija učenja i instrukcija u procesu individualizacije obrazovanja. Takođe, istraživanje je pokazalo da su učitelji motivisani za saradnju sa stručnim saradnicima, što doprinosi kvalitetnijoj individualizaciji vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

Na osnovu dobijenih rezultata, može se zaključiti da učitelji posjeduju značajnu motivaciju za individualizaciju nastave kako bi efikasnije podržali razvoj darovitih učenika.

Ključne riječi: motivacija, učitelji, individualizacija vaspitno-obrazovnog rada, daroviti učenici.

APSTRAKT

In this paper, we investigate the motivation of teachers for the individualization of educational work with gifted students, including both the theoretical and the research part. The theoretical part of the paper provides an overview of the basic characteristics of gifted children, emphasizing the importance of adapting educational methods for this group of students. Special attention is devoted to understanding the teacher's motivation for individualizing teaching in order to better support gifted students.

The research was conducted with the aim of determining the level of motivation of teachers for the application of individualized educational approaches in working with gifted students. The research sample includes 100 teachers and 30 professional associates. A focus group interview was used to collect data from teachers, while data from professional associates was collected through a questionnaire.

The research results indicate that teachers are highly motivated to plan and implement diverse and developmentally stimulating individualized educational activities for gifted students. The teachers showed their willingness to apply different teaching methods, learning strategies and instructions in the process of individualizing education. Also, the research showed that teachers are motivated to cooperate with professional associates, which contributes to better individualization of educational work with gifted students.

Based on the obtained results, it can be concluded that teachers have a significant motivation for individualizing teaching in order to more effectively support the development of gifted students.

Keywords: motivation, teachers, individualization of educational work, gifted students.

SADRŽAJ

UVOD	9
1. KARAKTERISTIKE DAROVITOSTI KOD UČENIKA	11
1.1. Definisanje pojma darovitosti	12
1.2. Osobine darovitih učenika.....	13
1.3. Teorija višestrukih inteligencija	14
2. ZNAČAJ INDIVIDUALIZACIJE VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA SA DAROVITIM UČENICIMA	16
2.1. Mogućnosti individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima	19
2.2. Individualizacija i diferencijacija u radu sa darovitim učenicima.....	20
2.3. Poteškoće u individualizaciji vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.....	21
3. ODLIKE MOTIVACIJE UČITELJA ZA INDIVIDUALIZACIJU VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA SA DAROVITIM UČENICIMA	23
3.1. Motivacija učitelja za planiranje i realizaciju individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike	24
3.2. Motivacija učitelja za primjenu raznovrsnih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike	25
3.3. Motivacija učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima	26
3.4. Motivacija učitelja za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.....	27
4. ISTRAŽIVAČKI DIO	29
4.1. Problem i predmet istraživanja.....	29

4.2. Cilj i zadaci istraživanja	30
4.3. Istraživačke hipoteze	30
4.4. Metode, tehnike i instrumenti istraživanja	31
4.5. Uzorak istraživanja.....	32
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	33
5.1. Demografske karakteristike uzorka ispitanika	33
5.2. Motivacija učitelja za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike	39
5.3. Motivacija učitelja za implementaciju metoda podučavanja, učenja i instrukcijskih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima	43
5.4. Motivacija učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima	47
5.5. Motivacija učitelja za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.....	57
DISKUSIJA REZULTATA ISTRAŽIVANJA	61
ZAKLJUČAK	63
LITERATURA.....	65
Prilog 1 – Fokus grupni intervju za učitelje.....	709
Prilog 2 – Anketni upitnik za stručne saradnike	721

UVOD

Pregledom stručne literature, utvrđeno je da mnogi daroviti učenici nemaju dovoljno mogućnosti za razvoj svojih potencijala (Reis & Renzulli, 2010). Prema nekim autorima (Kriegbaum, Jansen & Spinath, 2015), u obrazovnim ustanovama daroviti učenici ne dobijaju dovoljno podrške. Učitelji nijesu dovoljno motivisani za prilagođavanje nastave individualnim potrebama darovitih učenika (Winner, 2005) i često im nedostaju kompetencije za rad s njima (Altaras, 2006). Pored toga, nijesu dovoljno zainteresovani za usavršavanje u toj oblasti.

Motivacija se dijeli na unutrašnju i spoljašnju (Kilian, Hofer & Kahnle, 2013; Schunk et al., 2008). Unutrašnja motivacija pokreće ljude na aktivnosti zbog unutrašnjeg zadovoljstva, dok spoljašnja proizilazi iz želje za nagradom ili određenim ishodom. Učitelji koji su motivisani za individualizaciju nastave igraju ključnu ulogu u napredovanju darovitih učenika (Adžić, 2011). Kada su učitelji motivisani, aktivnije učestvuju u prilagođavanju nastave potrebama darovitih učenika.

Mnoga istraživanja ukazuju na to da daroviti učenici često nemaju dovoljno mogućnosti da razvijaju svoje sposobnosti u školskom okruženju. Naime, obrazovne ustanove ne pružaju dovoljno podrške i stimulacije ovim učenicima, često ih uključujući u standardne nastavne planove i programe koji nijesu prilagođeni njihovim specifičnim potrebama (Tomlinson, 2001). Učitelji često nemaju dovoljno motivacije niti potrebne kompetencije za individualizaciju nastave, što dodatno otežava rad sa darovitim učenicima. Osim toga, mnogi učitelji nijesu dovoljno zainteresovani za unapređivanje svojih vještina u radu s ovim učenicima.

Često daroviti učenici ne dobijaju adekvatnu podršku u školama. Učitelji nijesu uvijek obučeni da prepoznaju i odgovore na specifične potrebe ovih učenika, što dovodi do nedostatka stimulacije za razvoj njihovog potencijala (Gubbins, 2010). Pored toga, obrazovni sistem ima tendenciju da ujednačava nastavu, ne uzimajući u obzir individualne sposobnosti.

Škole često ne uspijevaju da ponude specifične programe za darovite učenike, što dovodi do nedostatka intelektualnih izazova za ove učenike. Ova situacija može izazvati frustraciju i

gubitak interesovanja kod učenika koji zahtijevaju veće stimulacije kako bi zadržali entuzijazam za učenje (VanTassel–Baska, 2013).

Motivacija za temu individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima proističe iz pedagoške opravdanosti ovog pristupa (VanTassel–Baska, 2013). Daroviti učenici, koji imaju razvijenije sposobnosti od svojih vršnjaka, zahtijevaju prilagođen pristup, ali učitelji često nijesu dovoljno motivisani za njegovu primjenu. Nedovoljno pažnje se posvećuje darovitim učenicima u osnovnim školama, posebno u planiranju individualizacije nastave (Nekrasov, 2018). To je dodatno pojačano činjenicom da učitelji često nijesu dovoljno upoznati s karakteristikama darovitih učenika, što otežava njihovu adekvatnu podršku.

1. KARAKTERISTIKE DAROVITOSTI KOD UČENIKA

Darovitost je složena karakteristika kod učenika koja se manifestuje kroz kognitivne sposobnosti iznad prosjeka (Gallagher, 2003). Učenici sa darovitošću, često nazivani „daroviti djeca“, pokazuju izraženo interesovanje za učenje i posjeduju izuzetne vještine u određenim oblastima. Evo nekoliko uobičajenih karakteristika darovitih učenika:

1. **Intenzivna radoznalost:** Daroviti učenici postavljaju česta pitanja i pokazuju izraženu želju da razumiju kako stvari funkcionišu.
2. **Brzo usvajanje:** Oni usvajaju nove informacije i vještine mnogo brže od svojih vršnjaka.
3. **Apstraktno razmišljanje:** Oni su sposobni da razmišljaju apstraktno i da prave veze između koncepata koji na prvi pogled nemaju nikakvu povezanost.
4. **Emocionalna osjetljivost:** Daroviti učenici mogu biti veoma emotivno osjetljivi, što ponekad može dovesti do osjećaja izolacije.
5. **Kreativnost:** Često pokazuju veliku kreativnost i sposobnost da misle na originalan način (Heller, Perleth & Lim, 2005).

Darovitost je često prepoznata kroz određene ponašajne i kognitivne znakove. Daroviti učenici mogu se razlikovati po nekoliko aspekata svog razvoja. Evo nekoliko uobičajenih znakova darovitosti:

1. **Napredan vokabular:** Darovita djeca koriste bogatiji i složeniji vokabular od svojih vršnjaka. Pokazuju ranije razumijevanje jezika i apstraktnih koncepata.
2. **Sposobnost koncentracije:** Mogu se koncentrisati na složene zadatke tokom dužih perioda, često duže nego što je uobičajeno za djecu njihovog uzrasta.
3. **Nezavisnost u učenju:** Daroviti učenici teže biti autonomni u svom učenju. Traže intelektualne izazove i često preferiraju da rade sami.
4. **Oštro opažanje:** Primjećuju detalje koje druga djeca mogu zanemariti, što im pomaže da kreativno rješavaju probleme.

5. **Empatija i socijalna osjetljivost:** Pokazuju veliko razumijevanje emocija i perspektiva drugih, što ih čini posebno empatičnim (Gajić i Marković, 2012).

Daroviti učenici se ističu po svojoj sposobnosti da brzo uče i obrađuju informacije na složen način. Često pokazuju veliku pažnju prema detaljima i imaju tendenciju da traže dubinska objašnjenja (Jovanović, 2014). Ovi učenici mogu pokazivati napredno kritičko razmišljanje, uz intelektualnu radoznalost koja ih vodi ka istraživanju tema izvan školskog kurikuluma. Iako posjeduju visoke kognitivne sposobnosti, mogu se suočiti s poteškoćama u socijalnom kontekstu, poput osjećaja različitosti u odnosu na svoje vršnjake.

1.1. Definisanje pojma darovitosti

Darovitost, često označena kao „dar“ ili „rani talenat“, odnosi se na kognitivni razvoj koji nadmašuje uobičajena očekivanja za određeni uzrast. Ovaj pojam se široko proučava u oblasti psihologije obrazovanja i pedagogije (Gange, 2004). Darovitost nije samo pitanje školskog uspjeha ili visokih performansi u standardizovanim testovima, već je složen skup kognitivnih, emocionalnih i socijalnih karakteristika.

Ovaj fenomen često karakteriše brza sposobnost učenja i duboko razumijevanje složenih koncepata (Sternberg, 2005). Darovita djeca često pokazuju posebne vještine u različitim oblastima kao što su jezici, matematika ili umjetnost, i pokazuju veliku radoznalost prema svijetu oko njih.

Darovita djeca su sposobna da pristupe problemima na originalan način koji nadmašuje konvencionalne metode. Njihovo razmišljanje je često složenije i apstraktnije, što im omogućava da prave veze između ideja koje nijesu odmah očigledne za njihove vršnjake (Heller & Perleth, 2000). Ovaj napredan kognitivni razvoj može biti praćen povećanom emocionalnom osjetljivošću, što ih čini veoma pažljivim na emocije drugih i često vrlo empatičnim.

Zbog njihove intenzivne želje za učenjem i razumijevanjem, ova djeca ponekad mogu imati poteškoća u socijalnoj integraciji, naročito ako ne nalaze drugu djecu koja dijele njihove

interesovanje ili nivo razumijevanja. Ova dinamika može predstavljati izazove za njihovo emocionalno blagostanje i socijalni razvoj (Heller & Perleth, 2000). Ključno je da obrazovni i porodični okviri prepoznaju ove specifične potrebe kako bi pružili odgovarajuću podršku i omogućili uravnotežen razvoj.

1.2. Osobine darovitih učenika

Daroviti učenici se ističu posebnim osobinama koje utiču na njihov način učenja i interakcije sa okolinom. Daroviti učenici često su sposobni da obrade složene informacije brže od svojih vršnjaka. Njihova sposobnost da prave veze između ideja i da razumiju apstraktne koncepte je zapanjujuća (Gajić, 2010). To im omogućava da pristupaju problemima na inovativan način i da pronalaze originalna rješenja. Njihovo kritičko razmišljanje i sposobnost da sagledaju stvari iz različitih uglova su uobičajeni znaci njihovog naprednog kognitivnog razvoja.

Daroviti učenici pokazuju niz osobina koje ih razlikuju od svojih vršnjaka. Jedna od najuočljivijih osobina je njihova izuzetna radoznalost i snažna potreba za znanjem (Nikolić, 2012). Ovi učenici često imaju duboku želju da razumiju svijet oko sebe i da stiču nove informacije. Ovo ih vodi ka intenzivnom bavljenju temama koje ih zanimaju i često uče daleko izvan sadržaja koji se prenosi u školi.

Još jedna karakteristika darovitih učenika je njihova sposobnost da shvate složene veze i apstraktne koncepte brzo (Nikolić, 2012). Ovi učenici često pristupaju rješavanju problema na kreativan i nekonvencionalan način. Njihova visoka kognitivna fleksibilnost omogućava im da zauzmu nove i različite perspektive, što dovodi do inovativnih rješenja.

Daroviti učenici često pokazuju i izraženu osjetljivost prema svojim vlastitim osjećanjima i osjećanjima drugih. Ova emocionalna intenzivnost može biti i snaga i izazov (Sternberg, 2000). Često su vrlo empatični i dobro razumiju emocije svojih vršnjaka, što im pomaže da razviju snažne socijalne veze (Nikolić, 2012). Istovremeno, ova osjetljivost može ih dovesti do osjećaja izolacije, ako se osjećaju nerazumljeni od strane svojih vršnjaka ili imaju poteškoća u socijalnom prilagođavanju.

Daroviti učenici često brzo osjećaju dosadu kada se suočavaju sa zadacima koji ih ne izazivaju dovoljno (Nikolić, 2012). Ova sklonost može uticati na njihovu motivaciju i angažman, ako osjećaju da zadaci ne odgovaraju njihovom nivou ili ne nude dovoljno intelektualnih izazova.

1.3. Teorija višestrukih inteligencija

Teorija višestrukih inteligencija, koju je razvio Howard Gardner, nudi sveobuhvatan pristup razumijevanju inteligencije. Gardner tvrdi da inteligenciju ne treba posmatrati kao jedan jedinstven faktor, već kao skup različitih, relativno nezavisnih inteligencija koje ljudi posjeduju u različitim stepenima.

Teorija višestrukih inteligencija ukazuje da ljudi imaju jedinstvenu kombinaciju različitih vrsta inteligencije i da se svaka osoba može istaknuti u određenim oblastima dok u drugim može biti manje sposobna (Gardner, 2006). Howard Gardner ukazuje da tradicionalni obrazovni sistemi, koji često naglašavaju samo jezičke i logičko-matematičke vještine, ne prepoznaju uvijek raznolikost vještina kod učenika. Zbog toga, Gardner predlaže da obrazovni sistem treba da usvoji pristup koji uzima u obzir različite vrste inteligencije kako bi svakoj osobi omogućio da postigne svoj puni potencijal (Gardner, 1983). Ova teorija je značajno uticala na obrazovne metode, naglašavajući važnost personalizovanog obrazovanja koje prepoznaje i razvija sve vrste inteligencije kod učenika. Takav pristup može poboljšati efikasnost nastave i omogućiti dublje i značajnije učenje.

Gardner identifikuje nekoliko glavnih vrsta inteligencije koje su opisane u njegovoj teoriji. To uključuje jezičku inteligenciju, sposobnost efikasnog korišćenja jezika; logičko-matematičku inteligenciju, sposobnost rješavanja složenih logičkih i matematičkih problema; prostornu inteligenciju, sposobnost snalaženja u prostornim odnosima; muzičku inteligenciju, sposobnost prepoznavanja i stvaranja muzičkih obrazaca; kinestetičku inteligenciju, sposobnost vještine korišćenja tijela; interpersonalnu inteligenciju, sposobnost dobre interakcije sa drugim ljudima; intrapersonalnu inteligenciju, sposobnost razumijevanja vlastitih osjećanja i motivacija; i

naturalističku inteligenciju, sposobnost prepoznavanja i korišćenja obrazaca u prirodnom svijetu (Gardner, 2006).

Teorija višestrukih inteligencija Howarda Gardnera pruža brojne mogućnosti za poboljšanje obrazovnih praksi i učiniti nastavu inkluzivnijom i efikasnijom. Prema ovoj teoriji, svaka osoba posjeduje jedinstven skup inteligencija i može se isticati u različitim oblastima (Milić, 2010). Ovaj pristup sugerise da nastavnici treba da prilagode svoje obrazovne strategije kako bi odgovarali raznolikosti sposobnosti i stilova učenja učenika.

Jedna od glavnih primjena teorije u nastavi je kreiranje raznovrsnih obrazovnih aktivnosti koje stimulišu različite inteligencije (Gardner, 2006). Na primjer, u lekciji iz istorije, nastavnik može koristiti grupne diskusije za stimulaciju interpersonalne inteligencije, vježbe pisanja za razvijanje jezičke inteligencije i praktične aktivnosti kao što su modeli ili istorijske rekonstrukcije za podsticanje prostorne inteligencije.

Takođe, moguće je uključiti muziku i kretanje u lekcije kako bi se angažovali učenici koji se ističu u muzičkoj i kinestetičkoj inteligenciji (Milić, 2010). Lekcije mogu takođe uključivati projekte koji zahtijevaju upotrebu modernih tehnologija, kako bi se stimulisale logičko-matematička i prostorna inteligencija.

Prilagođavanje nastave različitim inteligencijama može takođe značiti pružanje različitih opcija za ocjenjivanje. Na primjer, dok neki učenici mogu biti izuzetni u pisanju testova, drugi mogu pokazati svoje razumijevanje kroz usmene prezentacije, umjetničke projekte ili praktične aktivnosti (Kostić, 2013). Cilj je stvoriti obrazovni ambijent koji prepoznaje i vrednuje različite sposobnosti učenika, promovisući dublje i značajnije učenje. Ovaj pristup ne samo da pomaže u zadovoljenju potreba svih učenika, već takođe podstiče njihovu aktivnu participaciju i angažman u učenju.

2. ZNAČAJ INDIVIDUALIZACIJE VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA SA DAROVITIM UČENICIMA

Individualizacija nastave je ključna za darovite učenike jer svaki učenik ima specifične potrebe i sposobnosti. Dok tradicionalne metode nastave mogu odgovarati većini učenika, daroviti učenici zahtijevaju posebne metode rada kako bi njihov razvoj bio optimalan.

Specifičan pristup obrazovanju darovitih učenika je neophodan kako bi se zadovoljile njihove jedinstvene potrebe. Daroviti učenici imaju talente koji ih razlikuju od vršnjaka, a individualizacija pomaže nastavnicima da prepoznaju i podstaknu te sposobnosti (Assouline & Colangelo, 2006). Na primjer, učenik sa posebnim darom za matematiku može imati koristi od dodatnih izazova i projekata koji će dodatno razviti njegovo interesovanje.

Prilagođavanje metoda nastave omogućava nastavnicima da modifikuju nastavu prema potrebama i interesovanjima učenika (Savić, 2011). Ovo može uključivati nezavisne projekte, kreativne aktivnosti ili napredne vježbe koje pomažu učenicima da ostanu motivisani i angažovani.

Pružanje emocionalne podrške takođe je važan dio individualizacije. Daroviti učenici mogu se osjećati izolovano, pa je važno obezbijediti im socijalnu i psihološku podršku (Savić, 2011). Nastavnici mogu organizovati prilike za saradnju sa vršnjacima sa sličnim interesovanjima ili ponuditi mentorstvo kako bi razvili samopouzdanje i osjećaj pripadnosti.

U obrazovanju, pružanje individualizovane nastave darovitim učenicima je od ključne važnosti, jer svaki učenik ima jedinstvene potrebe i sposobnosti. Tradicionalne metode nastave možda neće moći da odgovore na izazove i talente ovih učenika (Kostić, 2016). Individualizovana nastava omogućava prilagođavanje metoda nastave interesovanjima i vještinama svakog učenika, pružajući time najbolje mogućnosti za razvoj (Savić, 2011). Kroz obogaćujuće i stimulativne zadatke, nastavnici mogu motivisati darovite učenike da istraže svoje interesovanja i razvijaju svoje vještine na višem nivou.

Daroviti učenici često pokazuju potencijal za izuzetne akademske rezultate, ali se u mnogim slučajevima ne ostvaruju rezultati koji su u skladu s njihovim sposobnostima (McCoach

& Siegle, 2003; Reis & McCoach, 2000). Zato je važno razviti specifične nastavne planove i programe za ove učenike (Renati et al., 2022). To znači da je potrebno prilagoditi standardne obrazovne planove kako bi se zadovoljile jedinstvene potrebe darovitih učenika. Diferencijacija nastave postaje ključna u ovom procesu, jer omogućava pružanje personalizovanih obrazovnih iskustava koja odgovaraju različitim potrebama svih učenika, s posebnim naglaskom na darovite. Daroviti učenici mogu značajno „profitirati” od različitih diferenciranih aktivnosti koje se primjenjuju kroz personalizovani pristup obrazovanju (Renati et al., 2022).

Aktivnosti koje radimo iz čistog zadovoljstva često proizlaze iz duboke unutrašnje motivacije (Jandrić, Boras i Šimić, 2018). Međutim, istraživanja ukazuju na to da učitelji često nijesu dovoljno motivisani za rad s darovitim učenicima (Chan, 1996). Mnoge studije ističu da mnogi daroviti učenici ne uspijevaju da ostvare svoj puni potencijal, iako posjeduju izuzetne vještine i sposobnosti (Reis & Renzulli, 2010). Nedostatak motivacije kod učitelja često se identifikuje kao glavni razlog neuspjeha ovih učenika (Kriegbaum, Jansen & Spinath, 2015). Standardni obrazovni programi, koji su uglavnom dizajnirani za prosječne učenike, ne pružaju dovoljno mogućnosti za zadovoljavanje specifičnih potreba darovitih učenika (Stroet, Opendakker i Minnaert, 2013).

Istraživanja su pokazala da učiteljima nedostaju adekvatna znanja za pružanje odgovarajućih izazova darovitim učenicima u redovnoj učionici (Ronksley-Pavia & Neumann, 2020). Učitelji treba da pruže smjernice koje omogućavaju učenicima da istražuju svoje ideje, postavljaju hipoteze, koriste strategije rješavanja problema, obrazlažu svoje zaključke i razmišljaju na metakognitivnom nivou.

Studija koju je sproveo Kanevski otkriva da daroviti učenici često prepoznaju složenost i relevantnost obrazovnog sadržaja više nego njihovi vršnjaci, što pokazuje njihovu potrebu za izazovnijim materijalom izvan standardnog nastavnog plana i programa (Gali, Shakhnina, Mukhametzyanova & Chugunov, 2017). Zbog toga je preporučeno da se primjenjuje individualni rad sa darovitim učenicima. Istraživanja pokazuju da takav pristup može pomoći u razvoju njihovih kreativnih i akademskih potencijala (Kremneva et al., 2021).

Preporuke u literaturi sugerišu da daroviti učenici zahtijavaju veće prilagođavanje nastave prema njihovim individualnim karakteristikama nego što trenutno pružaju obrazovni planovi

(Siegle, Rubenstein & Mitchell, 2014; Barbier, Donche & Verschueren, 2019; Steenbergen-Hu & Olszewski-Kubilius, 2020). Mnogim darovitim učenicima školsko okruženje brzo postaje monotono, što može smanjiti njihov entuzijazam i radoznalost (Matthew et al., 2016). Ako se ne urade odgovarajuće promjene u obrazovnom sistemu, razlika između vještina darovite djece i standardnih zadataka će se povećavati, dok mnoga djeca i dalje rade zadatke koje su već savladali (Matthew et al., 2016).

Istraživanja takođe pokazuju da se učitelji često suočavaju sa izazovima jer nijesu dovoljno obučeni za rad sa darovitim učenicima, iako se ne namjeravaju obeshrabriti. Oni su u velikim grupama koje se razlikuju po sposobnostima i očekuje se da osiguraju da svi učenici pokažu svoje sposobnosti (McCoach & Flake, 2018). Istraživanja su pokazala da učitelji u osnovnim školama često primjenjuju individualni rad i planiraju različite stimulativne aktivnosti, što je važno za motivaciju darovitih učenika (Dožić, 2023). Takođe, učitelji često očekuju da matematički nadareni učenici brže završe zadatke i pokažu veće interesovanje za matematičke izazove (Malović, 2023).

Motivisani učitelji mogu prilagoditi nastavni plan i metode kako bi zadovoljili različite stilove učenja svojih učenika (Leikin, 2011). "Dobar" nastavnik bi trebao da bude upoznat sa različitim pristupima darovitosti i kako okruženje utiče na njen razvoj. Istraživanja pokazuju da učitelji ponekad ignorišu darovitu djecu jer se više fokusiraju na učenike sa teškoćama u razvoju (Meier, Vogl & Preckel, 2014). U nekim slučajevima, darovita djeca pomažu vršnjacima što im oduzima priliku da se suoče sa izazovima na svom nivou, što može smanjiti njihov entuzijazam i motivaciju.

Promjene u školskom programu mogu pomoći da se povрати motivacija i entuzijazam kod darovite djece. Iako obrazovni sistem igra ključnu ulogu, jaki porodični odnosi mogu unaprijediti ili čak prevazići nepovoljnu situaciju u školi (Matthew et al., 2016).

Na osnovu svega navedenog, važno je motivisati učitelje za individualizaciju nastave kako bi se adekvatno radilo sa darovitim učenicima.

2.1. Mogućnosti individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

U savremenom vaspitnoobrazovnom sistemu, pružanje individualizovane nastave darovitim učenicima je od velike važnosti. Budući da se sposobnosti i interesovanja svakog učenika razlikuju, tradicionalne metode nastave često ne mogu zadovoljiti njihove jedinstvene potrebe (Nikolić, 2014). Da bi efikasno podržali razvoj darovitih učenika, nastavnici moraju primijeniti fleksibilne strategije nastave kako bi osigurali da svaki učenik dobije odgovarajuće izazove i podršku u oblastima u kojima je talentovan.

Smatramo da se individualizovana nastava može ostvariti i putem individualnog tutorstva i malih grupnih diskusija. U takvim slučajevima, nastavnici mogu dublje razumjeti potrebe i napredovanje učenika, i prilagoditi nastavu prema njihovim rezultatima. Ovaj pristup omogućava preciznije vođenje i pomaže učenicima da se usavrše u oblastima koje ih zanimaju. Pored toga, korišćenje tehnoloških alata je još jedan efikasan način za postizanje individualizovane nastave (Savić, 2011). Digitalne platforme za učenje i obrazovni softver mogu automatski prilagoditi nivo težine na osnovu učeničkih performansi i pružiti trenutnu povratnu informaciju. Ova tehnološka podrška pomaže nastavnicima da u realnom vremenu prate napredak učenika i pravovremeno vrše prilagođavanja kako bi bolje podržali njihov razvoj.

Aдекватna saradnja između škola i roditelja je ključ za uspješno ostvarivanje individualizovane nastave (Adžić, 2011). Poznavanje djeteta od strane roditelja može pomoći nastavnicima da preciznije razviju personalizovane obrazovne planove, dok povratne informacije nastavnika mogu pomoći roditeljima da pruže potrebnu podršku i motivaciju u porodičnom okruženju.

Na bazi svega rečenog, smatramo da individualizovana nastava pruža darovitim učenicima prilagođeno obrazovno iskustvo koje maksimalno koristi njihov potencijal. Kroz specifične kurseve, individualno tutorstvo, upotrebu tehnoloških alata i saradnju sa porodicom, nastavnici mogu stvoriti povoljan obrazovni ambijent za rast i razvoj ovih učenika.

2.2. Individualizacija i diferencijacija u radu sa darovitim učenicima

U savremenom obrazovanju, ključna je primjena individualizovanih i diferenciranih metoda nastave za darovite učenike. Ovi učenici često imaju jedinstvene potrebe i sposobnosti koje tradicionalne metode nastave možda ne prepoznaju ili ne zadovoljavaju u dovoljnoj mjeri (Steenbergen-Hu Olszewski-Kubilius & Calvert, 2000). Individualizacija i diferencijacija su dva ključna pristupa koja pomažu da se maksimalno iskoristi potencijal ovih učenika.

Individualizacija nastave podrazumijeva prilagođavanje metoda i sadržaja nastave specifičnim snagama, slabostima i interesovanjima svakog učenika (Adžić, 2011). To znači da nastavnici moraju detaljno upoznati svakog učenika kako bi kreirali personalizovane planove učenja. Za darovite učenike, to može uključivati dodatne zadatke ili projekte koji su usmereni na njihove specijalne talente, kako bi se ovi talenti dodatno razvili i izazvali.

S druge strane, diferencijacija nastave fokusira se na prilagođavanje metoda i materijala različitim nivoima učenja unutar iste grupe. Nastavnici organizuju nastavu tako da odgovara kako naprednim, tako i manje naprednim učenicima (VanTassel-Baska & Brown, 2007). Ovo se može postići na različite načine, uključujući zadatke različite težine, obrazovne stanice ili grupne projekte sa zadacima prilagođenim različitim nivoima učenika.

Efikasna primjena individualizacije i diferencijacije u nastavi zahtijeva od nastavnika i stručnost i pedagošku fleksibilnost (VanTassel-Baska & Brown, 2007). Nastavnici moraju biti u stanju da prepoznaju obrazovne potrebe svojih učenika i da preduzmu odgovarajuće korake. Navedeno podrazumijeva stalno praćenje napretka učenika i prilagođavanje sadržaja i metoda nastave kako bi se zadovoljile njihove specifične potrebe.

Saradnja sa roditeljima igra ključnu ulogu u uspješnoj primjeni ovih pristupa. Roditelji mogu pružiti dragocjene informacije o interesovanjima i sposobnostima svoje djece, što pomaže nastavnicima da razviju odgovarajuće obrazovne strategije (Savić, 2011). Bliska komunikacija

između nastavnika i roditelja omogućava sveobuhvatno razumijevanje učenika i razvoj ciljanih mjera podrške.

Individualizacija i diferencijacija su neophodni pristupi za uspješno podržavanje darovitih učenika (VanTassel-Baska & Brown, 2007). Prilagođavanjem metoda nastave prema specifičnim potrebama i sposobnostima učenika, nastavnici mogu pomoći da učenici maksimalno iskoriste svoj potencijal i postignu uspjeh u učenju.

2.3. Poteškoće u individualizaciji vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

Individualizacija vaspitno-obrazovnog rada za darovite učenike predstavlja ozbiljan izazov. Iako je ovaj pristup veoma važan, suočava se sa različitim poteškoćama tokom primjene (Savić, 2017). Jedan od ključnih problema je identifikacija specifičnih potreba učenika i prilagođavanje nastavnih metoda njihovim zahtjevima.

Prva velika poteškoća je precizno utvrđivanje talenata i potreba darovitih učenika. To zahtijeva sveobuhvatnu i često složenu dijagnostiku. Nastavnici moraju biti opremljeni odgovarajućim vještinama i alatima za tačno identifikovanje snaga i slabosti svakog učenika (Savić, 2017). Takođe, prilagođavanje nastavnih metoda i materijala za darovite učenike može biti dodatno opterećenje za nastavnike. Ovo zahtijeva dodatno planiranje i resurse za kreiranje prilagođenih obrazovnih sadržaja koji podstiču različite talente. Mnoge škole nemaju potrebna sredstva ili podršku za ovakva prilagođavanja.

Još jedan problem je moguća nepravednost prema drugim učenicima. Ako se previše pažnje posveti darovitim učenicima, može se zanemariti podrška koju trebaju ostali učenici (Adžić, 2011). Diferencijacija treba biti pažljivo osmišljena kako bi svi učenici dobili odgovarajuću pomoć i podršku.

Komunikacija sa roditeljima može predstavljati dodatni izazov. Iako saradnja sa roditeljima može biti korisna, različita očekivanja i stavovi mogu dovesti do konflikata. Nastavnici treba da budu sposobni da efikasno komuniciraju sa roditeljima i uključe njihove brige u individualizovani pristup nastavi.

Individualizacija vaspitno-obrazovnog procesa za darovite učenike donosi brojne izazove, od identifikacije potreba do praktične primjene u nastavi. Ključno je da škole i nastavnici obezbijede potrebnu podršku i resurse kako bi uspješno prevazišli ove izazove.

Prilagođavanje metoda nastave i materijala potrebama darovitih učenika može predstavljati dodatno opterećenje za nastavnike (Savić, 2017). Ovaj proces zahtijeva planiranje prilagođenih aktivnosti i resursa, što može zahtijevati značajan napor i dodatnu investiciju vremena i resursa. Nijesu sve škole opremljene za efikasnu implementaciju ovakvih prilagođavanja.

Još jedan važan izazov je rizik da fokus na talentovane učenike može izazvati osjećaj nepravednosti kod drugih učenika. Ključno je da diferencijacija bude izvedena na uravnotežen način kako bi se osiguralo da svi učenici dobiju odgovarajuću podršku, bez zanemarivanja onih koji takođe zahtijevaju pomoć.

3. ODLIKE MOTIVACIJE UČITELJA ZA INDIVIDUALIZACIJU VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA SA DAROVITIM UČENICIMA

Motivacija učitelja za rad sa darovitom djecom je složena tema na koju utiče mnogo faktora. S jedne strane, učitelji mogu osjećati unutrašnju motivaciju jer se rad sa darovitim učenicima često doživljava kao posebno izazovan i obogaćujući. Ovi učenici, svojim visokim nivoom postignuća i posebnim sposobnostima, mogu podići nastavu na viši nivo, što mnogi učitelji smatraju profesionalno ispunjavajućim (Chiu & Khoo, 2005). S druge strane, postoje i spoljašnji motivacioni faktori koji podstiču učitelje da se više posvete darovitim učenicima. To uključuje priznanje od strane uprave škole, pozitivne povratne informacije od roditelja i kolega, kao i mogućnost profesionalnog razvoja. Takođe, finansijski podsticaji, kao što su povišice ili specijalni dodaci za rad sa darovitim učenicima, mogu igrati ulogu. Ipak, postoje i izazovi koji mogu narušiti motivaciju učitelja (Kanevsky & Keighley, 2009). Mnogi učitelji navode da rad sa darovitim učenicima često podrazumijeva povećan radni napor. To zahtijeva dodatnu pripremu, individualizovanu podršku i razvoj specijalnih nastavnih materijala, što može značajno povećati radno opterećenje.

Još jedan faktor koji može uticati na motivaciju je nedostatak podrške od strane školskog sistema. U mnogim slučajevima nedostaju adekvatni resursi, poput specijalnih programa obuke ili odgovarajuće tehničke opreme, kako bi se zadovoljile potrebe darovitih učenika (Jovanović, 2014). Ovi nedostaci mogu izazvati frustraciju kod učitelja i smanjiti njihovu spremnost da se intenzivno posvete ovim učenicima.

Ključni element za podsticanje motivacije učitelja je, dakle, pružanje sveobuhvatne podrške i priznanja. Škole bi trebalo da obrate pažnju na to da učitelji koji se zalažu za razvoj darovitih učenika imaju pristup neophodnim resursima i da njihov rad bude adekvatno vrednovan (Jovanović, 2014). To uključuje i mogućnost pohađanja obuka koje su posebno prilagođene potrebama darovitih učenika, kao i redovnu superviziju i razmjenu sa kolegama kako bi se

zajednički prevazišli izazovi.

Motivacija učitelja za rad sa darovitom djecom zavisi od niza faktora. Iako unutrašnja motivacija igra važnu ulogu, spoljašnje priznanje, podrška i resursi mogu biti presudni za dugoročnu motivaciju učitelja i obezbjeđivanje da daroviti učenici dobiju najbolju moguću podršku.

3.1. Motivacija učitelja za planiranje i realizaciju individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike

Motivacija nastavnika za planiranje i provođenje individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike izuzetno je važna za njihov uspjeh. Ovaj proces zahtijeva ne samo pedagošku stručnost, već i visok nivo posvećenosti i spremnosti na dodatno angažovanje.

Jedan od ključnih razloga zbog kojih su nastavnici motivisani jeste njihova svijest o pozitivnom uticaju individualizovanih obrazovnih mjera na razvoj darovitih učenika (Guskey, 2002). Nastavnici koji prepoznaju vrijednost ovih mjera često su spremniji uložiti dodatni trud kako bi zadovoljili specifične potrebe ovih učenika. Oni razumiju da prilagođena podrška može pomoći darovitim učenicima da maksimalno iskoriste svoje potencijale, što dugoročno može doprinijeti društvenom napretku.

Motivacija nastavnika može se dodatno pojačati kroz mogućnosti profesionalnog razvoja. Rad s darovitim učenicima često im pruža priliku da isprobaju nove pedagoške pristupe i unaprijede svoje vještine u oblasti diferencijacije i individualizacije (Pavić, 2018). Ovi profesionalni izazovi mogu ih podstaknuti da se dublje posvete specifičnim potrebama darovitih učenika i razviju inovativne nastavne strategije.

Međutim, postoje i izazovi koji mogu smanjiti motivaciju. Planiranje i provođenje individualizovanih aktivnosti često zahtijevaju dodatno vrijeme i resurse, što nije uvijek lako dostupno (VanTassel-Baska & Stambaugh, 2006). Nastavnici često moraju kreirati dodatne nastavne materijale i razvijati individualne planove učenja prilagođene svakom učeniku, što može biti prilično opterećujuće. Ako nemaju adekvatnu podršku uprave škole ili kolega, to može dovesti do frustracije i smanjenja motivacije.

Priznanje rada nastavnika takođe je važan faktor motivacije. Kada njihovi napori i uspjesi u radu s darovitim učenicima budu prepoznati od strane škole, roditelja i samih učenika, raste i njihova motivacija da nastave s ovim radom. Priznanje može doći u obliku pozitivnih povratnih informacija, ali i kroz formalne nagrade ili mogućnosti za napredovanje u karijeri.

Smatramo da saradnja sa roditeljima igra ključnu ulogu. Roditelji koji cijene i podržavaju angažman nastavnika mogu pozitivno uticati na njihovu motivaciju. Konstruktivna saradnja doprinosi tome da se nastavnici još više trude oko individualne podrške učenicima i primjene inovativnih metoda u nastavi.

Na osnovu svega navedenog, smatramo da motivacija nastavnika za planiranje i provođenje individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti ključna je za uspješan razvoj darovitih učenika. Na školama i obrazovnim sistemima je da osiguraju odgovarajuće uslove kako bi motivacija nastavnika ostala na visokom nivou.

3.2. Motivacija učitelja za primjenu raznovrsnih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike

Motivacija učitelja za primjenu raznovrsnih strategija u radu s darovitim učenicima ključna je za njihov uspjeh. Učitelji koji rade s ovim učenicima često se suočavaju s izazovom pronalaženja odgovarajućih metoda kako bi odgovorili na njihove specifične potrebe (Holland & Miller, 2013). Motivacija za ovaj zadatak dolazi iz duboke svijesti o važnosti prilagođavanja obrazovnog procesa svakom učeniku, kako bi se osiguralo da iskoristi svoj puni potencijal.

Jedan od glavnih razloga zbog kojih se učitelji odlučuju na primjenu različitih strategija je njihova posvećenost obrazovanju i učenicima. Učitelji koji su strastveni prema svom poslu često traže inovativne pristupe i prilagođavaju tradicionalne metode kako bi se što bolje nosili s izazovima koje nosi rad sa darovitim učenicima (Baum & Owen, 2004). Oni shvataju da ovi učenici imaju posebne potrebe koje zahtijevaju više od uobičajenih pedagoških metoda, što ih motiviše da istražuju nove alate i tehnike.

Motivacija učitelja često dolazi iz osjećaja zadovoljstva kad vide napredak svojih učenika. Rad sa darovitim učenicima može biti posebno ispunjavajući, jer ovi učenici obično brzo napreduju kada im se pruže odgovarajući izazovi. Ova pozitivna iskustva potiču učitelje da nastave s primjenom raznovrsnih strategija koje su se pokazale uspješnima.

Osim toga, učitelji su često motivisani željom da podstaknu razvoj kritičkog mišljenja i kreativnosti kod svojih učenika. Individualizacija vaspitno-obrazovnog procesa omogućava učiteljima da kreiraju aktivnosti koje potiču dublje razmišljanje i stvaranje novih ideja, što je izuzetno važno za darovite učenike (Adžić, 2011). Primjenom različitih strategija, učitelji mogu stvoriti stimulativno okruženje koje podržava intelektualni rast i inovativnost.

Primjena raznovrsnih strategija zahtijeva od učitelja ne samo motivaciju, već i kontinuirano profesionalno usavršavanje. Motivacija za učenje novih tehnika i metoda može se podstaknuti kroz različite oblike obuke, seminara i stručnog usavršavanja. Učitelji koji su otvoreni za nova znanja i stalno traže načine kako unaprijediti svoj rad, bolje su pripremljeni da odgovore na specifične potrebe darovitih učenika.

3.3. Motivacija učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

U savremenom obrazovanju, potreba za individualizovanim pristupima u nastavi posebno je izražena kada se radi sa darovitim učenicima. Ovi učenici često pokazuju izuzetne kognitivne sposobnosti, ali mogu imati i jedinstvene emocionalne i socijalne potrebe koje zahtijevaju pažljivo i specijalizovano usmjerenje (Friend & Cook, 2017). Da bi se ove potrebe efikasno ispunile, ključno je da učitelji sarađuju sa stručnim saradnicima, kao što su psiholozi, pedagozi i specijalni edukatori. Ova saradnja ne samo da obogaćava obrazovno okruženje za darovite učenike, već značajno unapređuje i profesionalnu praksu učitelja. Razumijevanje motivacija koje stoje iza spremnosti učitelja da se upuste u ovakvu saradnju ključno je za stvaranje obrazovnog okruženja koje podržava sve učenike.

Jedan od glavnih motiva za učitelje da sarađuju sa stručnim saradnicima leži u njihovom prepoznavanju složenosti obrazovanja darovitih učenika. Ovi učenici često zahtijevaju

diferenciranu nastavu koja nadilazi standardni kurikulum, što iziskuje nijansirano razumijevanje njihovih intelektualnih sposobnosti, kao i emocionalnih i socijalnih izazova. Učitelji koji su posvećeni pružanju najbolje moguće edukacije za svoje učenike često su vođeni dubokim osjećajem odgovornosti da osiguraju da ovi učenici ne budu samo akademski izazvani, već i podržani u svom cjelokupnom razvoju. Ovaj osjećaj dužnosti podstiče učitelje da potraže stručnu pomoć od saradnika koji mogu ponuditi uvide i strategije prilagođene jedinstvenim potrebama darovitih učenika.

Učitelji su često motivisani željom za profesionalnim rastom. Saradnja sa stručnim saradnicima pruža učiteljima priliku da prošire svoju bazu znanja i steknu nove vještine koje su ključne za efikasno diferenciranje nastave (Vaughn & Fuchs, 2003). Na primjer, rad sa psihologom može pomoći učitelju da bolje razumije emocionalne i psihološke potrebe darovitih učenika, dok saradnja sa psihologom može obezbijediti praktične strategije za prilagođavanje nastavnih materijala različitim stilovima učenja (Vaughn & Fuchs, 2003). Ovaj kontinuirani profesionalni razvoj predstavlja značajan motivacioni faktor, jer ne samo da unapređuje sposobnost učitelja da odgovori na potrebe svojih učenika, već i doprinosi njihovom ukupnom napredovanju u karijeri.

Pozitivni rezultati koji proizlaze iz uspješne saradnje predstavljaju još jedan snažan motivator za učitelje. Kada učitelji vide konkretne koristi od rada sa stručnim saradnicima—poput poboljšanog angažovanja učenika, većih akademskih postignuća i bolje socijalne integracije—veća je mogućnost da će nastaviti da ulažu vrijeme i trud u ove zajedničke odnose (Gajić, 2016). Zadovoljstvo koje proističe iz činjenice da njihovi učenici napreduju zahvaljujući zajedničkim naporima sa stručnjacima, dodatno potvrđuje vrijednost i neophodnost saradnje, te jača posvećenost učitelja individualizovanim obrazovnim praksama.

3.4. Motivacija učitelja za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

U savremenom obrazovanju, individualizacija nastave za darovite učenike predstavlja ključan izazov, koji često zahvata različite aspekte pedagoškog rada. Učitelji koji se suočavaju sa

potrebom da prilagode nastavu kako bi odgovarala specifičnim potrebama darovitih učenika, često prepoznaju važnost stručnog usavršavanja u ovoj oblasti (Petrović, 2017). Motivacija za profesionalni razvoj u ovom domenu proizlazi iz nekoliko ključnih faktora.

Prvi i najvažniji motivator je svijest o uticaju koji kvalitetna individualizacija može imati na obrazovanje darovitih učenika. Učitelji koji su posvećeni svom radu i imaju želju da maksimalno iskoriste potencijal svojih učenika, shvataju da kontinuirano usavršavanje i sticanje novih vještina mogu značajno poboljšati njihove pedagoške pristupe (Šofranac, 2021). Profesionalno usavršavanje omogućava učiteljima da se upoznaju sa najnovijim istraživanjima i tehnikama koje se odnose na individualizaciju nastave, čime im pomaže da bolje odgovore na potrebe svojih učenika.

Učitelji su često motivisani željom da unaprijede svoje karijere i steknu priznanje u svojoj profesiji. Stručno usavršavanje u oblasti individualizacije nastave može otvoriti nove profesionalne mogućnosti (Milovanović, 2019). Ovo usavršavanje može omogućiti učiteljima da prepoznaju svoje kompetencije u specifičnim oblastima i da se istaknu kao stručnjaci u radu sa darovitim učenicima.

Pored profesionalnog razvoja, učitelji često traže podršku i inspiraciju iz zajednice svojih kolega. Učešće u radionicama, seminarima i kursovima omogućava im da razmjene iskustva i ideje sa kolegama koji se suočavaju sa sličnim izazovima (Milovanović, 2019). Ova interakcija može pružiti dragocjeno ohrabrenje i pomoći učiteljima da se osećaju povezani sa širim obrazovnim okruženjem, što dodatno povećava njihovu motivaciju za kontinuiranim učenjem i unapređenjem svojih vještina.

Stručno usavršavanje ne samo da poboljšava pedagoške vještine učitelja, već i doprinosi boljem razumijevanju i zadovoljstvu učenika. Kada učitelji primijene savremene tehnike i pristupe u individualizaciji nastave, to ne samo da poboljšava obrazovne rezultate, već i jača odnose sa učenicima (Šofranac, 2021). Učitelji koji uspešno implementiraju ove strategije često osjećaju veće profesionalno zadovoljstvo, što dodatno motiviše njihovu posvećenost i trud u radu sa darovitim učenicima.

Motivacija učitelja za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima je višestruka i složena. Ona obuhvata želju za

profesionalnim razvojem, potrebu za podrškom kolega, i zadovoljstvo koje proizlazi iz uspješnog rada sa učenicima. Kontinuirano usavršavanje omogućava učiteljima da poboljšaju svoje vještine i doprinesu kvalitetnijem obrazovanju darovitih učenika.

4. ISTRAŽIVAČKI DIO

4.1. Problem i predmet istraživanja

Veći nivo motivacije učitelja može značajno unaprijediti kvalitet rada sa darovitim učenicima. U okviru vaspitno-obrazovnog procesa, učitelj ima složenu i ključnu ulogu, te kroz primjenu različitih strategija može doprineti razvoju sposobnosti i potencijala darovitih učenika (Murphy & Alexander, 2000). Međutim, ukoliko učitelj nije dovoljno motivisan za primjenu individualizovanih metoda u radu sa ovim učenicima, vjerovatno je da neće uložiti dovoljno truda u pružanje podrške koja im je potrebna. Kao posljedica toga, daroviti učenici koji ne dobiju obrazovanje prilagođeno njihovim kognitivnim sposobnostima, neće biti u mogućnosti da u potpunosti razviju svoje potencijale (Đigić, 2017). Motivisan učitelj, s druge strane, posvetiće značajnu pažnju razvoju potencijala darovitih učenika. Zadovoljstvo učitelja svojim poslom može biti ključan faktor za povećanje radne motivacije (Đigić, 2017). Uloga škole jeste da podrži učitelje, omogućavajući im da ojačaju svoju motivaciju za rad, kako bi postigli najbolje moguće rezultate u individualizovanom radu sa darovitim učenicima (Milutinović, 2008). Neophodno je istražiti nivo motivacije učitelja za primenu individualizovanog pristupa u radu sa darovitim učenicima, kako bi se otklonile prepreke koje mogu ometati kvalitet ovog procesa.

Problem istraživanja jeste sagledavanje i procjenjivanje motivacije učitelja za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

Predmet istraživanja je motivacija učitelja za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

4.2. Cilj i zadaci istraživanja

Cilj istraživanja glasi: Utvrditi da li su učitelji motivisani za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

U skladu sa ciljem, istraživački zadaci su formulisani na sljedeći način:

- Utvrditi da li su učitelji motivisani za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike.
- Utvrditi da li su učitelji motivisani za implementaciju metoda podučavanja, učenja i instrukcijskih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.
- Utvrditi da li su učitelji motivisani za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.
- Utvrditi da li su učitelji motivisani za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

4.3. Istraživačke hipoteze

Daroviti učenici su oni koji pokazuju izuzetne sposobnosti u različitim oblastima, kao što su intelektualni, kreativni ili umjetnički domeni. Oni često karakterišu visok nivo radoznalosti, brzu sposobnost učenja i napredne vještine rešavanja problema (Stropnik-Kunič, 2012). Međutim, u mnogim slučajevima, ove sposobnosti mogu učiniti da se daroviti učenici osjećaju nezadovoljno i neangažovano u standardnim učionicama, što može dovesti do smanjenog interesa za školu i eventualnih problema u učenju. Takođe, zbog svojih naprednih vještina, ovi učenici mogu imati poteškoća sa socijalno-emocionalnim razvojem, jer se mogu osjećati izdvojeno od svojih vršnjaka (VanTassel-Baska, 2013). Stoga je ključno da se prepoznaju i adresiraju ove specifične potrebe putem individualizovane podrške. Učitelji su odgovorni za prilagođavanje nastave prema individualnim potrebama svakog učenika (Prodanović i Ničković, 1984).

Međutim, u trenutnoj obrazovnoj praksi, primećujemo da učitelji često nijesu dovoljno motivisani za rad sa darovitim učenicima. U osnovnim školama, promovisanje darovitosti kod djece je nedovoljno, a rukovodioci obrazovnih institucija ne pružaju dovoljnu podršku učiteljima za individualizaciju nastave za darovite učenike. Dok se značajna pažnja u školama posvećuje učenicima sa problematičnim ponašanjem, što je takođe važno, malo se govori o sposobnostima darovitih učenika (Stropnik-Kunič, 2012). Zbog ovih razloga, može se pretpostaviti da učitelji nijesu dovoljno zainteresovani i motivisani za unapređenje vještina i potencijala darovitih učenika kroz primjenu individualizovanog pristupa u nastavi.

U skladu sa ciljem istraživanja, **glavnu** hipotezu možemo definisati na sljedeći način: Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

Na osnovu definisane glavne hipoteze formulisali smo sporedne hipoteze na sljedeći način:

- Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike.
- Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za implementaciju metoda podučavanja, učenja i instrukcijskih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.
- Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.
- Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

4.4. Metode, tehnike i instrumenti istraživanja

Kako bismo provjerili postavljene istraživačke hipoteze, koristićemo kombinaciju kvantitativnih i kvalitativnih metoda. Kvalitativne metode, naročito, igraju ključnu ulogu jer omogućavaju dublje razumijevanje motivacije za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa

darovitim učenicima. Konkretno, planiramo da sprovedemo grupne intervjuje sa učiteljima i distribuiramo anketne upitnike stručnim saradnicima.

Grupni intervjuji će biti organizovani oko četiri ključne teme koje će nam pomoći u testiranju hipoteza. Ovi intervjuji će biti snimani diktafonom kako bismo osigurali tačnost podataka i izbjegli greške prilikom ručnog bilježenja. Nakon snimanja, razgovori će biti analizirani kako bismo identifikovali i sumirali glavne teme i dominantna mišljenja koja su se pojavila tokom intervjuja. Rezultati anketa biće prikazani grafički, a zatim analizirani u skladu sa ciljevima i zadacima istraživanja.

4.5. Uzorak istraživanja

Istraživanje je realizovano na uzorku od 100 učitelja i 30 stručnih saradnika. Uzorak ispitanika je prikazan u tabelama 1 i 2.

Tabela 1. Uzorak ispitanika učitelja

Mjesto	Naziv škole	Broj učitelja
Nikšić	OŠ „Ratko Žarić”	19
Nikšić	OŠ „Luka Simonović”	16
Podgorica	OŠ „Savo Pejanović”	22
Kotor	OŠ „Njegoš”	14
Tivat	OŠ „Drago Milović”	25
Herceg Novi	OŠ „Dašo Pavičić”	4
Ukupno	7	100

Tabela 2. Uzorak ispitanika stručni saradnici

Mjesto	Naziv škole	Broj učitelja
Nikšić	OŠ „Ratko Žarić”	2
Nikšić	OŠ „Braća Ribar”	2
Nikšić	OŠ „Milija Nikčević”	2
Nikšić	OŠ „Braća Labudović”	2
Nikšić	OŠ „Olga Golović”	2
Nikšić	OŠ „Luka Simonović”	2
Podgorica	OŠ „Oktoih”	2
Podgorica	OŠ „Pavle Rovinski”	2
Podgorica	OŠ „Savo Pejanović”	2
Podgorica	OŠ 21. maj”	2
Podgorica	OŠ „Vuk Karadžić	2
Kotor	OŠ „Njegoš”	2

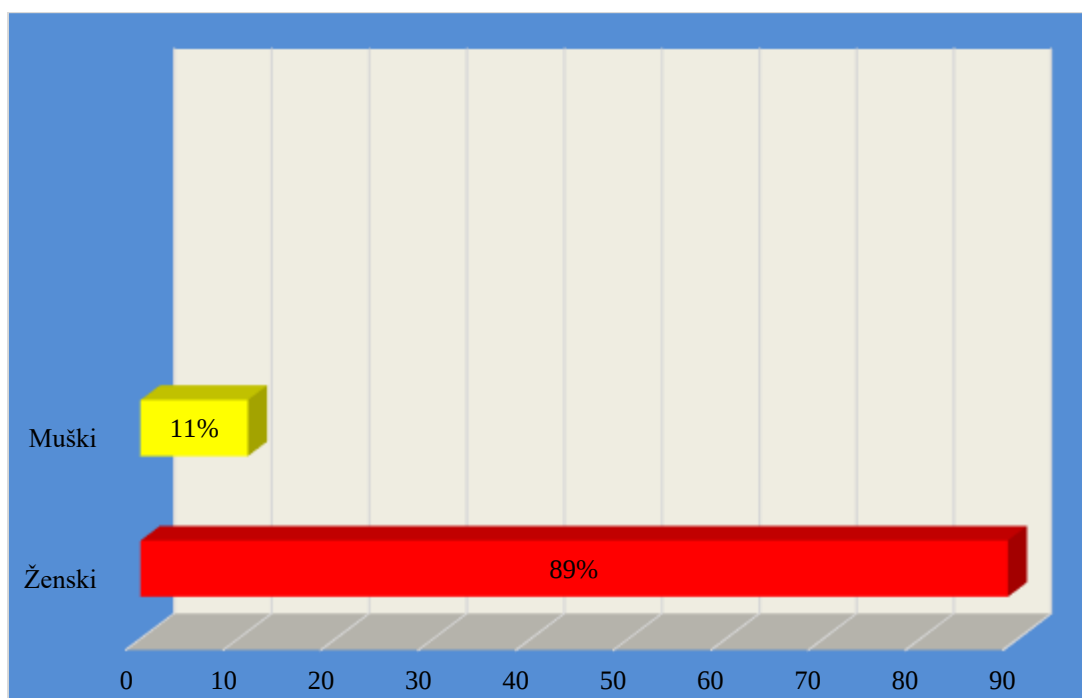
Tivat	OŠ „Drago Milović”	2
Herceg Novi	OŠ „Dašo Pavičić”	2
Zelenika	OŠ „Ilija Kišić”	2
Ukupno	15	30

5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

5.1. Demografske karakteristike uzorka ispitanika

U ovom dijelu rada prikazane su demografske karakteristike uzorka ispitanika.

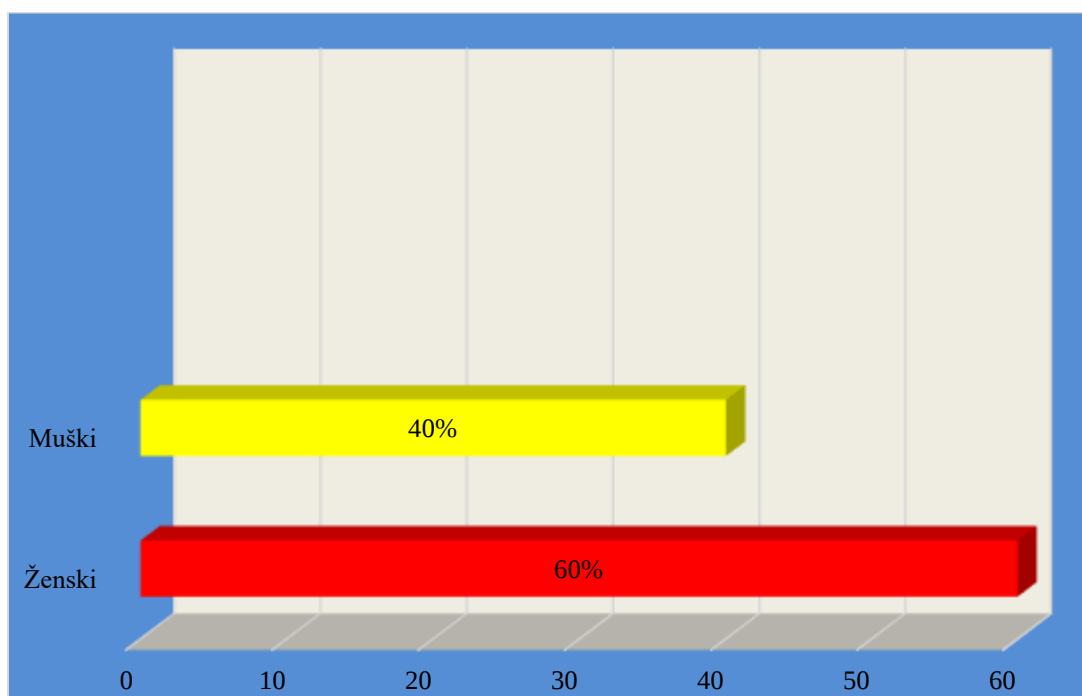
Histogram 1. Polna struktura uzorka učitelja

Histogram 1 jasno prikazuje polnu strukturu učitelja u uzorku i omogućava lako uočavanje dominantnih trendova u distribuciji po polu. Smatramo da su informacije korisne za

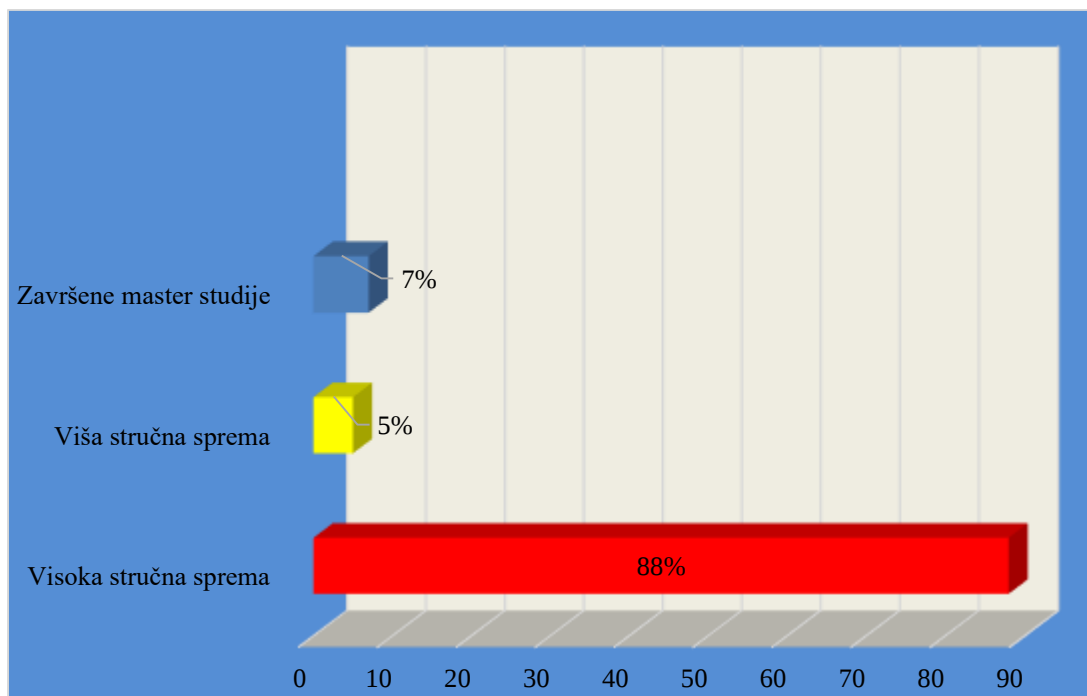
razumijevanje demografskih karakteristika učitelja i potencijalne rodne dinamike unutar obrazovnog sektora.

Histogram 2. Polna struktura uzorka stručni saradnici

Histogram 2 pruža jasan vizualni prikaz polne strukture stručnih saradnika, što je ključno za razumijevanje demografskih karakteristika ovog uzorka. Ovi podaci mogu pomoći u analizama koje se bave rodnom dinamikom i kako ona utiče na rad sa darovitim učenicima ili na opštu profesionalnu saradnju.

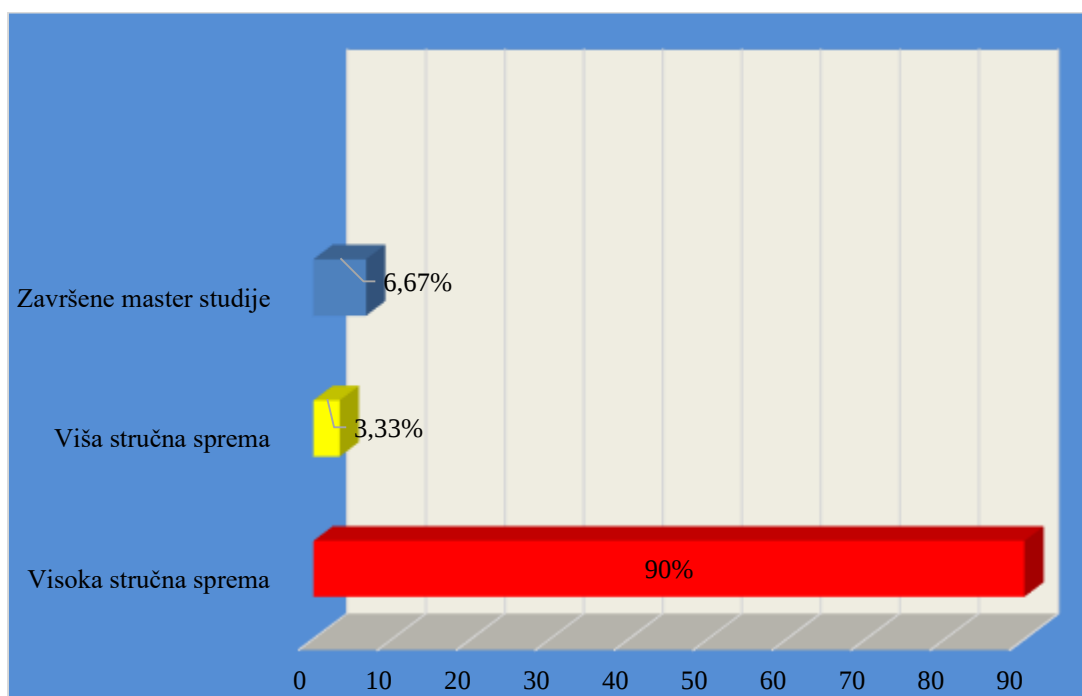
Histogram 3. Stručna sprema učitelja

Histogram 3 prikazuje distribuciju stručne spreme učitelja koji su uključeni u rad sa darovitom djecom. Ovaj grafički prikaz omogućava analizu nivoa obrazovanja učitelja i kako taj nivo može uticati na njihovu sposobnost da efikasno rade sa darovitom djecom.

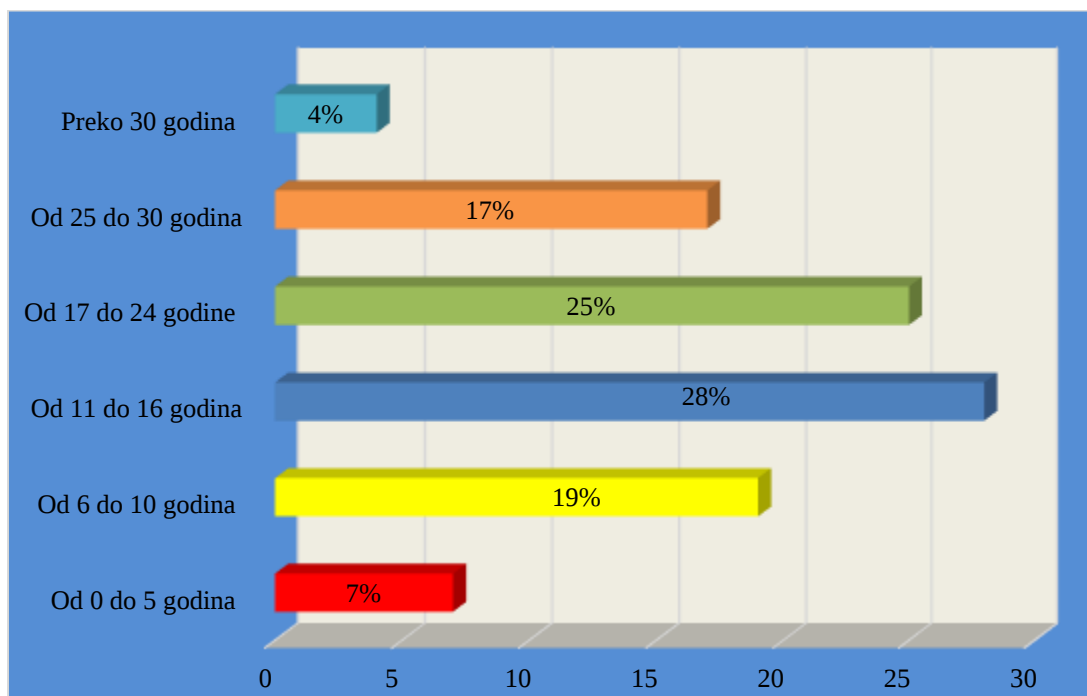
Ako histogram pokazuje da većina učitelja ima visoku stručnu spremu, to može ukazivati na to da su ovi učitelji vjerovatno bolje pripremljeni za rad sa darovitom djecom. Viši nivoi obrazovanja obično donose veću specijalizaciju i bolju pripremljenost za primjenu složenijih vaspitno-obrazovnih strategija, što je ključno u radu sa darovitom djecom.

Histogram 4. Stručna sprema stručnih saradnika

Većina stručnih saradnika ima visoku stručnu spremu. Ako većina stručnih saradnika ima visoku stručnu spremu, to ukazuje na visok nivo specijalizacije i profesionalne kompetencije. Ovakva struktura omogućava stručnim saradnicima da efikasno identifikuju potrebe darovite djece, razvijaju individualizovane programe, i pružaju potrebnu podršku učiteljima.

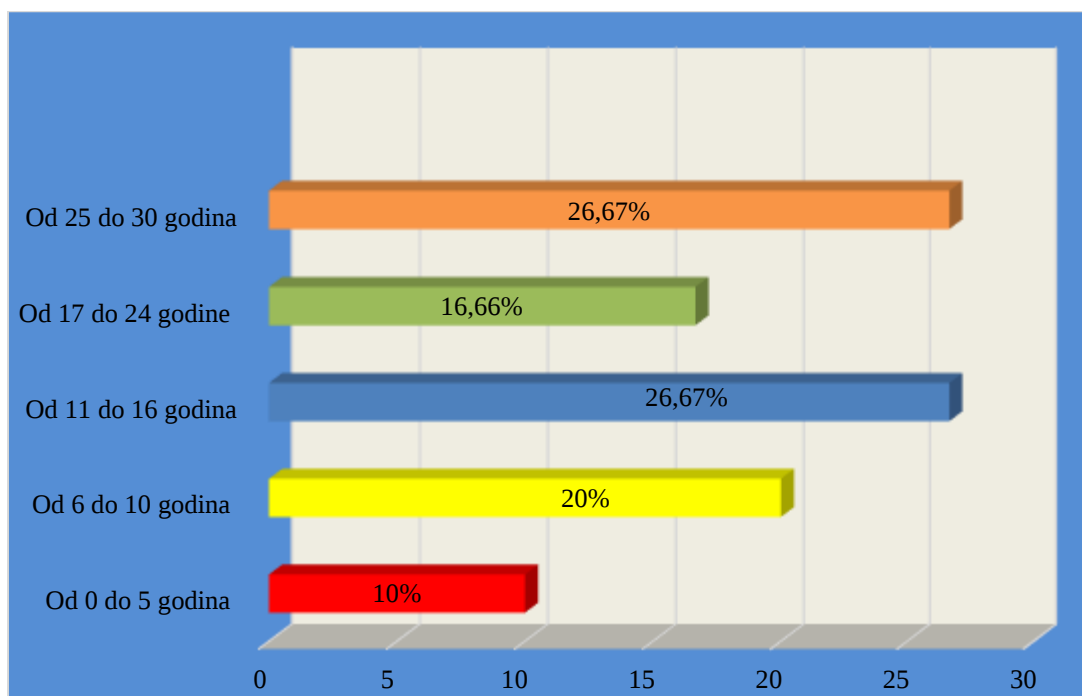
Histogram 5. Godine radnog staža učitelja

Iskusni učitelji mogu doprinijeti svojim znanjem i iskustvom, dok učitelji sa manje godina staža mogu imati koristi od dodatne podrške i obuke kako bi se efikasno nosili sa izazovima rada

sa darovitom djecom. Ovi podaci su ključni za optimizaciju nastave i unapređenje obrazovnih strategija za rad sa darovitim učenicima.

Histogram 6. Godine radnog staža stručnih saradnika

Iskusni stručnjaci mogu doprinijeti kvalitetu rada sa darovitom djecom kroz svoje znanje i iskustvo, dok manje iskusni stručnjaci mogu imati koristi od dodatnih resursa i mentorstva. Ovi podaci su važni za optimizaciju podrške i resursa koji su dostupni stručnim saradnicima u njihovom radu sa darovitom djecom.

5.2. Motivacija učitelja za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike

Naša prva sporedna hipoteza glasi: *Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike.* Ovu hipotezu smo provjerili pomoću fokus grupnog intervjua.

O tome koji motivi ih pokreću za planiranje i individualizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike, naši ispitanici su naveli sljedeće:

- Strast za razvoj talenta (33%)
- Obogaćivanje nastave (20%).
- Lični razvoj (15%).
- Podsticanje kognitivne radoznalosti (12%).
- Svestranost i dinamika (10%).
- Doprinos društvu (7%).
- Kreiranje individualnog uspjeha (3%).

Strast za razvoj talenta je najčešći motiv među učiteljima, što pokazuje koliko im je važno da prepoznaju i podstaknu talente kod svojih učenika. To što je čak trećina učitelja izabrala ovaj motiv kao najvažniji, govori o njihovoj posvećenosti otkrivanju i razvijanju potencijala učenika. Ova strast ih podstiče da kreiraju kreativne i prilagođene aktivnosti, što je ključno za dugoročni uspjeh darovitih učenika.

Drugi po učestalosti motiv, obogaćivanje nastave, ukazuje na želju učitelja da poboljšaju cjelokupan nastavni proces. Ovaj motiv naglašava važnost stvaranja dinamičnog i intelektualno stimulativnog okruženja, ne samo za darovite učenike, već i za sve ostale u razredu. Učitelji koji teže obogaćivanju nastave vjerovatno prepoznaju da daroviti učenici mogu pozitivno uticati na atmosferu u učionici, motivišući i druge učenike.

Podsticanje kognitivne radoznalosti je takođe važan motiv, jer ukazuje na učiteljevu želju da dodatno podstakne intelektualni razvoj svojih učenika. Ovaj motiv pokazuje da učitelji razumiju značaj pružanja izazova koji će stimulisati kritičko mišljenje i intelektualni napredak darovitih učenika.

Iako manje zastupljen, društvena odgovornost kao motiv ističe svijest učitelja o dugoročnom uticaju njihovog rada. Učitelji koji su vođeni ovim motivom vide rad sa darovitim učenicima kao način da doprinesu razvoju budućih lidera, inovatora i stručnjaka.

Ovi rezultati jasno pokazuju da motivacija učitelja za rad s darovitim učenicima dolazi iz kombinacije ličnih strasti, profesionalnih ciljeva i šire društvene odgovornosti. Strast za razvoj talenta i obogaćivanje nastave su dominantni motivi, što ukazuje na visok nivo posvećenosti pružanju kvalitetnog obrazovanja i maksimizaciji potencijala darovitih učenika. S druge strane, motivi poput doprinosa društvu i kreiranja individualnog uspjeha, iako manje zastupljeni, pokazuju da su učitelji svjesni dugoročnog uticaja svog rada i značaja personalizacije obrazovnog procesa.

Na pitanje kako bi opisali svoju strast prema radu s darovitim učenicima, učitelji su odgovorili sljedeće:

Istraživačka radoznalost (35%).

Inspiracija i kreativnost (21%).

Ljubav prema učenju (15%).

Podsticanje budućih lidera (11%).

Različitost u učenju (9%).

Dinamično učenje (6%).

Otkriće i inovacija (3%).

Dobijeni rezultati pokazuju da najveći procenat učitelja naglašava istraživačku radoznalost kao glavnu komponentu svoje strasti. Navedeno ukazuje da učitelji uživaju u izazovu istraživanja i otkrivanja novih metoda i pristupa poučavanju darovitih učenika. Ova radoznalost ih motivira da kontinuirano traže nove načine kako bi podržali i proširili znanja svojih učenika.

Drugi po važnosti aspekt je inspiracija i kreativnost. Učitelji cijene priliku da budu kreativni u svom radu, stvarajući inovativne nastavne planove i aktivnosti koje podstiču i nadahnjuju njihove učenike.

Ljubav prema učenju takođe je značajan motivator. Učitelji koji su odabrali ovaj odgovor vjerovatno osjećaju duboku povezanost s kontinuiranim procesom učenja, ne samo kod učenika, već i kod sebe. Vole učiti zajedno sa svojim učenicima, što im omogućava da budu stalno u toku s novim znanjima i metodama.

Manji procenat učitelja vidi svoj rad s darovitim učenicima kao priliku da oblikuju buduće lidere. Oni su motivisani idejom da njihovi učenici imaju potencijal da postanu uticajni pojedinci koji će doprinijeti društvu na različite načine.

Pojedini učitelji cijene dinamičnost učenja s darovitim učenicima, ukazujući na to da uživaju u brzom tempu i stalnim promjenama u učenju i poučavanju. Ova dinamika ih održava motivisanim i angažovanim.

Generalno, naši rezultati ukazuju na to da učitelji koji rade sa darovitim učenicima uživaju u izazovima, kreativnosti, i kontinuiranom učenju, ali i prepoznaju važnost svoje uloge u oblikovanju budućih generacija.

O tome sa kojim ličnim interesovanjima ili profesionalnim razvojem je povezana motivacija učitelja za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike, izdvajamo sljedeće odgovore učitelja:

- Lična radoznalost (29%).
- Profesionalni razvoj (22%).
- Društveni doprinos (20%).
- Želja za izazovom (11%).
- Povezanost sa učenicima (9%).
- Ljubav prema inovaciji (6%).
- Prilika za mentorstvo (3%).

Rezultati istraživanja pokazuju da najveći procenat učitelja ističe ličnu radoznalost kao ključnu motivaciju. Ovi učitelji su prirodno znatiželjni i uživaju u istraživanju novih pristupa i metoda rada s darovitim učenicima. Njihova radoznalost ih vodi ka stalnom istraživanju i unapređenju nastavnih procesa kako bi bolje odgovorili na potrebe svojih učenika.

Drugi najvažniji faktor je profesionalni razvoj. Učitelji su motivisani željom da unaprijede svoje kompetencije i vještine. Rad s darovitim učenicima smatraju prilikom za stručno usavršavanje i razvoj u karijeri, jer ovakve aktivnosti zahtijevaju napredne metode i pristupe, što doprinosi njihovom profesionalnom rastu.

Značajan broj učitelja motivisan je osjećajem odgovornosti prema društvu. Ova motivacija je ukorijenjena u želji da se napravi pozitivan uticaj na buduće generacije. Manji, ali značajan postotak učitelja motivisan je željom za izazovom. Ovi učitelji uživaju u složenosti rada s darovitim učenicima i traže izazove koji će ih motivisati da preispituju svoje metode i razvijaju nove strategije poučavanja.

Generalno, rezultati pokazuju da učitelji pristupaju radu s darovitim učenicima iz različitih motiva, kombinujući svoju ličnu strast, profesionalne ciljeve i osjećaj društvene odgovornosti.

Njihova motivacija je kompleksna i prožeta je željom za kontinuiranim učenjem, inovacijom i doprinosom širem društvu.

U skladu sa navedenim rezultatima, odbacujemo prvu sporednu hipotezu prema kojoj smo pretpostavili učitelji nijesu motivisani za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike. Ovu hipotezu smo provjerili pomoću fokus grupnog intervjua.

5.3. Motivacija učitelja za implementaciju metoda podučavanja, učenja i instrukcijskih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

Druga sporedna hipoteza glasi: *Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za implementaciju metoda podučavanja, učenja i instrukcijskih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.*

Na pitanje koje metode i strategije podučavanja smatraju najefikasnijim u radu sa darovitim učenicima, učitelji su naveli sljedeće:

- Učenje zasnovano na istraživanju (22%).
- Individualizovani nastavnički planovi (19%).
- Projektno učenje (16%).
- Rad u malim grupama (15%).
- Korišćenje naprednih tehnologija i digitalnih alata (14%).
- Interdisciplinarno učenje (14%).

Najveći broj učitelja smatra učenje zasnovano na istraživanju najefikasnijim za rad sa darovitim učenicima. Ova metoda omogućava učenicima da aktivno učestvuju u procesu učenja kroz postavljanje pitanja, istraživanje i analizu podataka. Navedeno ukazuje na to da učitelji prepoznaju vrijednost kritičkog mišljenja, samostalnog istraživanja i sposobnosti darovitih učenika da sami dolaze do zaključaka, što im omogućava dublje razumijevanje predmeta.

Projektno učenje je takođe visoko ocijenjena strategija. Ova metoda omogućava učenicima da rade na dugoročnim projektima koji integrišu različite discipline i vještine. Učitelji

prepoznaju vrijednost ovog pristupa u razvoju vještina kao što su istraživanje, timski rad i kreativno rješavanje problema, što je posebno korisno za darovite učenike koji traže izazove.

Rad u malim grupama je takođe značajna strategija. Učitelji vjeruju da rad u malim grupama omogućava darovitim učenicima da razmenjuju ideje, razvijaju socijalne vještine i uče kroz saradnju. Ova strategija takođe omogućava diferencijaciju zadataka unutar grupe, što može dodatno stimulirati učenike.

Učitelji prepoznaju važnost korišćenja tehnologije u radu sa darovitim učenicima. Tehnološki alati omogućavaju učenicima pristup naprednim materijalima, interaktivnom učenju i samostalnom istraživanju. Ovaj rezultat ukazuje na to da učitelji vrednuju tehnologiju kao sredstvo za obogaćivanje učenja i razvijanje digitalnih vještina.

Generalno, rezultati pokazuju da učitelji preferiraju metode koje podstiču samostalnost, istraživanje i kreativnost kod darovitih učenika. Naglasak je na strategijama koje omogućavaju individualizaciju učenja, pružaju izazove i razvijaju širok spektar vještina kroz integrativan i saradnički pristup. Učitelji su svjesni potrebe za prilagođavanjem nastavnih metoda i korišćenjem savremenih alata kako bi najbolje podržali razvoj darovitih učenika.

O tome kako motivacija utiče na izbor metoda koje koriste u radu sa darovitim učenicima, učitelji su naveli sljedeće:

- Želja za kreativnošću (35%).
- Zadovoljstvo izazovima (24%).
- Interesovanje za kontinuirano usavršavanje (16%).
- Želja za obogaćivanjem iskustva (15%).
- Posvećenost uspjehu učenika (10%).

Najveći procenat učitelja motivisan je željom za kreativnošću. Navedeno ukazuje da učitelji traže inovativne i originalne metode koje omogućavaju učenicima da izraze svoju maštu i kreativnost. Učitelji sa ovom motivacijom često biraju metode koje pružaju slobodu u

istraživanju i stvaranju, kao što su projektno učenje, interdisciplinarni pristupi i kreativne aktivnosti.

Drugi najvažniji faktor je zadovoljstvo izazovima. Učitelji koji su motivisani ovim aspektom uživaju u radu s kompleksnim i zahtjevnim zadacima koji testiraju njihove vještine i sposobnosti, kao i vještine učenika. Ovi učitelji često primjenjuju metode koje nude intelektualne izazove i omogućavaju učenicima da se suoče sa složenim problemima i situacijama.

Značajan broj učitelja je motivisan željom za kontinuiranim profesionalnim razvojem. Ova motivacija ih podstiče da istražuju i usvajaju nove metode i strategije kako bi poboljšali svoje pedagoške vještine. Učitelji sa ovim interesovanjem često se angažuju u obrazovnim seminarima, kursovima i istraživanju novih metoda koje mogu unaprediti njihov rad sa darovitim učenicima.

Manji, ali značajan broj učitelja je motivisan posvećenošću uspjehu svojih učenika. Ovi učitelji fokusirani su na pružanje podrške i pomoći učenicima da postignu svoje ciljeve i maksimalno iskoriste svoj potencijal. Njihova motivacija utiče na izbor metoda koje su usmjerene na personalizaciju učenja i pružanje individualne pomoći.

Na pitanje sa kojim izazovima se suočavaju prilikom individualizacije nastave za darovite učenike, učitelji su naveli sljedeće:

- Ograničeni resursi (33%).
- Nesklađivanje sa kurikulumom (45%).
- Potreba za stalnim prilagođavanjem (20%).
- Različiti stilovi učenja (15%).
- Ocjenjivanje i praćenje učenika (7%).
- Komunikacija sa roditeljima (3%).

Najveći broj učitelja navodi da se suočava s izazovom usklađivanja individualizovane nastave sa standardnim kurikulumom. Ovo ukazuje na to da su učitelji često ograničeni ustaljenim okvirima postojećih kurikuluma, koji možda nijesu dovoljno fleksibilni da bi

zadovoljili potrebe darovitih učenika. Ovaj problem može otežati prilagođavanje nastavnih planova tako da odgovaraju naprednijim nivoima učenja i interesovanjima darovitih učenika.

Drugi najvažniji izazov, kako navodi 33% učitelja, jeste nedostatak resursa, uključujući vrijeme, materijale, tehnologiju i podršku. Ograničeni resursi mogu otežati učiteljima da razviju i implementiraju kvalitetne individualizovane programe koji su potrebni za darovite učenike. Ovo može uključivati nedostatak specijalizovanih nastavnih materijala ili pristup dodatnoj podršci i obuci.

Prilagođavanje nastave individualnim potrebama učenika zahtijeva kontinuirano praćenje i prilagođavanje, što može biti izuzetno zahtjevno. Oko 20% učitelja prepoznaje ovaj aspekt kao izazovan, što ukazuje na to da proces stalnog prilagođavanja zahtijeva mnogo vremena i energije, što može dovesti do preopterećenja učitelja.

Različiti stilovi učenja među darovitim učenicima predstavljaju izazov za 15% učitelja. Daroviti učenici često imaju jedinstvene načine učenja i obrađivanja informacija, što može otežati implementaciju jedinstvenog pristupa koji bi zadovoljio sve njihove potrebe. Navedeno zahtijeva od učitelja da razviju raznolike strategije podučavanja kako bi osigurali da svaki učenik dobije odgovarajuću podršku.

Samo 7% učitelja ističe izazove vezane za ocjenjivanje i praćenje napretka darovitih učenika. Ovaj rezultat pokazuje da većina učitelja nije primarno fokusirana na ocjenjivanje kao problem, ali za one koji jesu, to može biti izazovno zbog složenosti procjene individualnog napretka u različitim oblastima i nivoima učenja.

Najmanji broj učitelja navodi komunikaciju sa roditeljima kao izazov. Iako je ovaj aspekt najmanje zastupljen, to ne znači da je zanemarljiv. Efikasna komunikacija sa roditeljima je ključna za podršku darovitim učenicima, ali izgleda da većina učitelja uspijeva da održava dobru komunikaciju s roditeljima ili smatra da je ovaj izazov manje značajan u odnosu na druge.

U skladu sa navedenim, možemo odbaciti treću sporednu hipotezu, prema kojoj smo pretpostavili da učitelji nijesu motivisani za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

5.4. Motivacija učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

Treća sporedna hipoteza glasi: *Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.* Ovu hipotezu smo provjerili pomoću grupnog intervjua sa učiteljima i anketnog upitnika za stručne saradnike.

O tome kako vide ulogu stručnih saradnika u radu sa darovitim učenicima, izdvajamo naredne kategorije odgovora učitelja:

- Podrška u identifikaciji darovitih učenika (34%).
- Razvijanje individualizovanih programa (30%).
- Obogaćivanje nastavnih sadržaja (20%).
- Pomoć u rješavanju problema u ponašanju (10%).
- Obuka i profesionalni razvoj (6%).

Najveći procenat učitelja smatra da je glavna uloga stručnih saradnika podrška u identifikaciji darovitih učenika. Ovo ukazuje na to da učitelji često prepoznaju potrebu za specijalizovanim alatima i metodama koje stručni saradnici posjeduju za precizno prepoznavanje darovitosti. Identifikacija je ključni prvi korak u pružanju adekvatne podrške ovim učenicima, pa je prirodno da učitelji vide ovu oblast kao najvažniju.

Druga najčešće spominjana uloga, prema 30% učitelja, jeste razvijanje individualizovanih obrazovnih programa. Ovaj rezultat naglašava apostrofira saradnje između učitelja i stručnih saradnika u kreiranju obrazovnih planova koji su prilagođeni specifičnim potrebama i sposobnostima darovitih učenika. Učitelji prepoznaju da uz pomoć stručnih saradnika mogu osmisliti programe koji omogućavaju maksimalan razvoj potencijala darovitih učenika.

Za 20% učitelja, stručni saradnici imaju ključnu ulogu u obogaćivanju nastavnih sadržaja. Ovaj rezultat nam pokazuje da učitelji vide vrijednost u dodatnim resursima i idejama koje stručni saradnici donose, kako bi se nastava učinila izazovnijom i interesantnijom za darovite

učenike. Obogaćeni sadržaji mogu pružiti darovitim učenicima priliku da istražuju kompleksnije teme i razvijaju svoje vještine na višem nivou.

Oko 10% učitelja vidi ulogu stručnih saradnika u pomoći pri rješavanju problema u ponašanju darovitih učenika. Navedeno ukazuje na to da, iako daroviti učenici često imaju visoke intelektualne sposobnosti, mogu se suočiti sa izazovima u ponašanju zbog dosade, socijalne izolacije ili drugih razloga. Stručni saradnici mogu pružiti strategije i podršku u ovim situacijama, pomažući učenicima da se bolje integrišu u školsko okruženje.

Najmanji procenat učitelja navodi obuku i profesionalni razvoj kao ključnu ulogu stručnih saradnika. Iako je ovo manje zastupljena kategorija, ona je ipak važna jer ukazuje na potrebu za kontinuiranim obrazovanjem učitelja. Stručni saradnici mogu obezbijediti obuke i savjete koji pomažu učiteljima da ostanu u toku sa najnovijim metodama i strategijama za rad sa darovitim učenicima.

O tome šta ih najviše motiviše da sarađuju sa stručnim saradnicima u kontekstu individualizacije rada sa darovitim učenicima, izdvajamo sljedeće kategorije odgovora učitelja:

- Unapređenje kvaliteta nastave (31%).
- Razmjena znanja i iskustva (28%).
- Kreiranje prilagođenih programa (15%).
- Podrška u rješavanju složenih situacija (11%).
- Holistički pristup učeniku (9%).
- Profesionalna podrška (6%).

Najveći procenat učitelja navodi da ih najviše motiviše unapređenje kvaliteta nastave. Smatramo da navedeno ukazuje na to da učitelji prepoznaju važnost saradnje sa stručnim saradnicima kao način da poboljšaju svoje nastavne metode i prilagode ih potrebama darovitih učenika. Učitelji su svjesni da kvalitetna individualizacija nastave može značajno doprinijeti

razvoju potencijala darovitih učenika, te stoga vrednuju stručnu podršku koja im omogućava da ostvare ovaj cilj.

Drugi najčešće spominjani motiv jeste razmjena znanja i iskustava, što je navelo 28% učitelja. Ovaj rezultat pokazuje da učitelji cijene mogućnost učenja od stručnih saradnika, kao i međusobnu razmjenu iskustava koja može obogatiti njihov rad. Saradnja omogućava učiteljima da prošire svoja saznanja, uče nove metode i primjenjuju ih u praksi, što može dovesti do boljih obrazovnih ishoda za darovite učenike.

Oko 15% učitelja navodi kreiranje prilagođenih programa kao glavni motiv za saradnju. Ovo ukazuje na to da učitelji vide vrijednost u personalizovanom pristupu koji omogućava stručna podrška. Prilagođeni obrazovni programi su ključni za zadovoljavanje specifičnih potreba darovitih učenika, a stručni saradnici igraju važnu ulogu u njihovom dizajniranju i implementaciji.

Manji, ali značajan procenat učitelja navodi holistički pristup učeniku kao motivaciju za saradnju. Ovo ukazuje na to da učitelji prepoznaju važnost cjelovitog pristupa obrazovanju darovitih učenika, koji uključuje ne samo akademski, već i emocionalni, socijalni i razvojni aspekt. Stručni saradnici pomažu učiteljima da bolje razumiju sveobuhvatne potrebe učenika i da prilagode nastavu u skladu sa tim.

Najmanji procenat učitelja navodi profesionalnu podršku kao glavni motiv za saradnju. Iako je ovaj procenat niži u odnosu na ostale kategorije, on ipak ukazuje na to da neki učitelji vrednuju osjećaj sigurnosti i podrške koju dobijaju od stručnih saradnika. Ovo može uključivati savjetovanje, obuke i druge oblike podrške koji im pomažu da se osjećaju kompetentno u radu sa darovitim učenicima.

O tome da li neka specifična iskustva ili efikasni ishodi motivišu na saradnju sa stručnim saradnicima, izdvajamo naredne kategorije odgovora učitelja:

- Povećanje stepena samopouzdanja kod učenika (24%).
- Bolje postignuće učenika (21%).
- Rješavanje složenih izazova (18%).

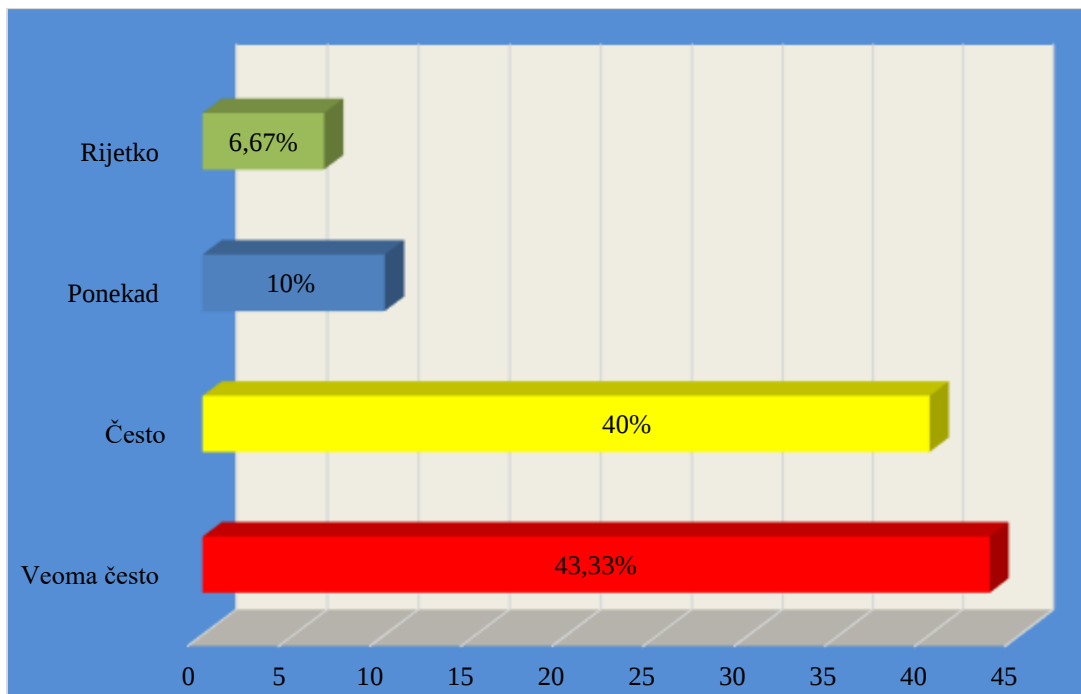
- Primjena novih metoda (16%).
- Pozitivni ishodi timskog rada (10%).
- Povećanje angažovanosti učenika (7%).
- Unapređenje sopstvenih vještina (4%).

Najveći procenat učitelja navodi povećanje samopouzdanja kod učenika kao ključni motiv za saradnju sa stručnim saradnicima. Ovaj rezultat ukazuje na to da učitelji vide saradnju kao efikasan način da pomognu darovitim učenicima da razviju vjeru u svoje sposobnosti, što je često ključno za njihov dalji akademski i lični razvoj. Kada učitelji uoče kako stručna podrška direktno doprinosi jačanju samopouzdanja učenika, to ih snažno motiviše da nastave sa takvom praksom.

Poboljšanje postignuća učenika, kao drugi najčešće spominjan motiv, pokazuje da učitelji vrednuju konkretne rezultate saradnje, poput boljih ocjena ili većeg uspjeha u savladavanju izazovnih zadataka. Ovaj faktor naglašava pragmatičan pristup učitelja koji traže dokazive i mjerljive rezultate kao potvrdu uspjeha svojih metoda i strategija, što dodatno podstiče saradnju sa stručnim saradnicima.

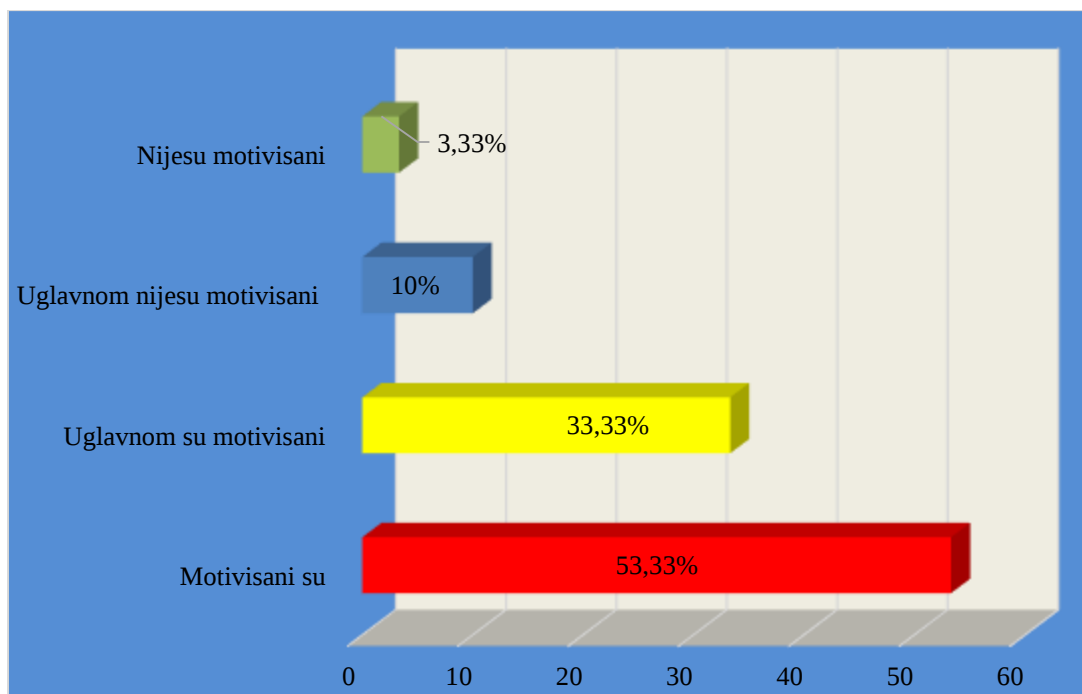
Genralno, rezultati našeg istraživaanja pokazuju da učitelje najviše motivišu konkretni pozitivni ishodi saradnje sa stručnim saradnicima, posebno u pogledu unapređenja samopouzdanja i postignuća učenika. Ove oblasti su ključne jer direktno utiču na razvoj i uspjeh darovitih učenika, što je glavni cilj svakog učitelja. Saradnja koja vodi ka uspješnom rješavanju izazova i primjeni novih metoda dodatno motiviše učitelje da nastave sa takvom praksom, dok timski rad i profesionalni razvoj, iako manje zastupljeni, takođe igraju važnu ulogu u njihovoj motivaciji.

Histogram 7 – Učestalost saradnje stručnih saradnika i učitelja

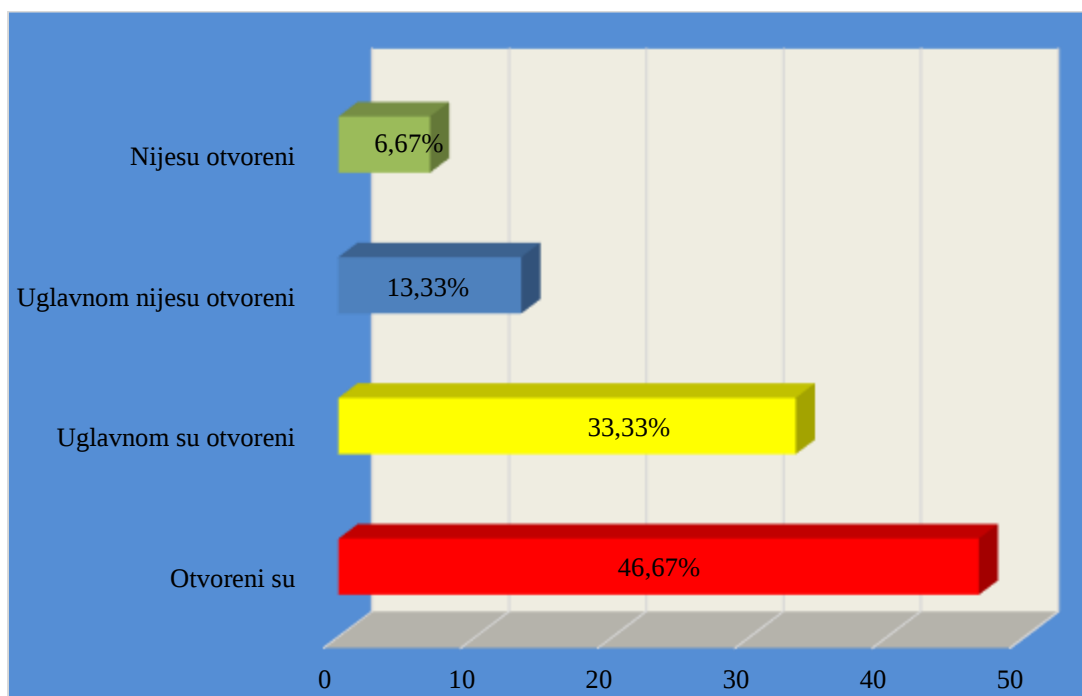
Visoka učestalost saradnje obično ukazuje na bolje usklađivanje i efikasniji rad sa darovitom djecom, dok manja učestalost može signalizirati potrebu za poboljšanjem komunikacije i saradnje. Ovi podaci su ključni za planiranje strategija koje će unaprijediti saradnju i time doprinijeti kvalitetu obrazovanja i podrške darovitim učenicima.

Histogram 8 – Motivacija učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u cilju unapređenja rada sa darovitim učenicima

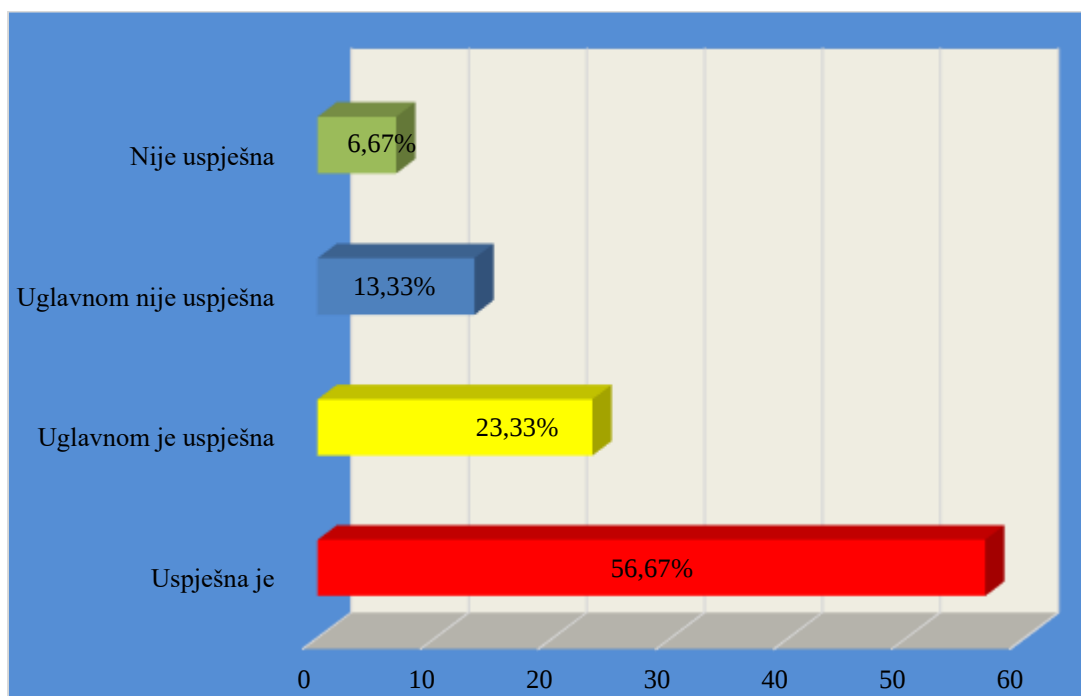
Dobijeni rezultati pokazuju da su učitelji motivisani za saradnju sa stručnim saradnicima. Visoka motivacija obično podrazumijeva pozitivno okruženje za saradnju i bolju implementaciju obrazovnih strategija, dok niska motivacija može ukazivati na potrebu za dodatnim podrškama i strategijama za poboljšanje angažmana učitelja. Ovi podaci su ključni za optimizaciju saradnje i unapređenje obrazovnih metoda za rad sa darovitim učenicima.

Histogram 9 – Otvorenost učitelja za dobijanje prijedloga i savjeta od stručnih saradnika vezano za planiranje individualizacije rada sa darovitim učenicima

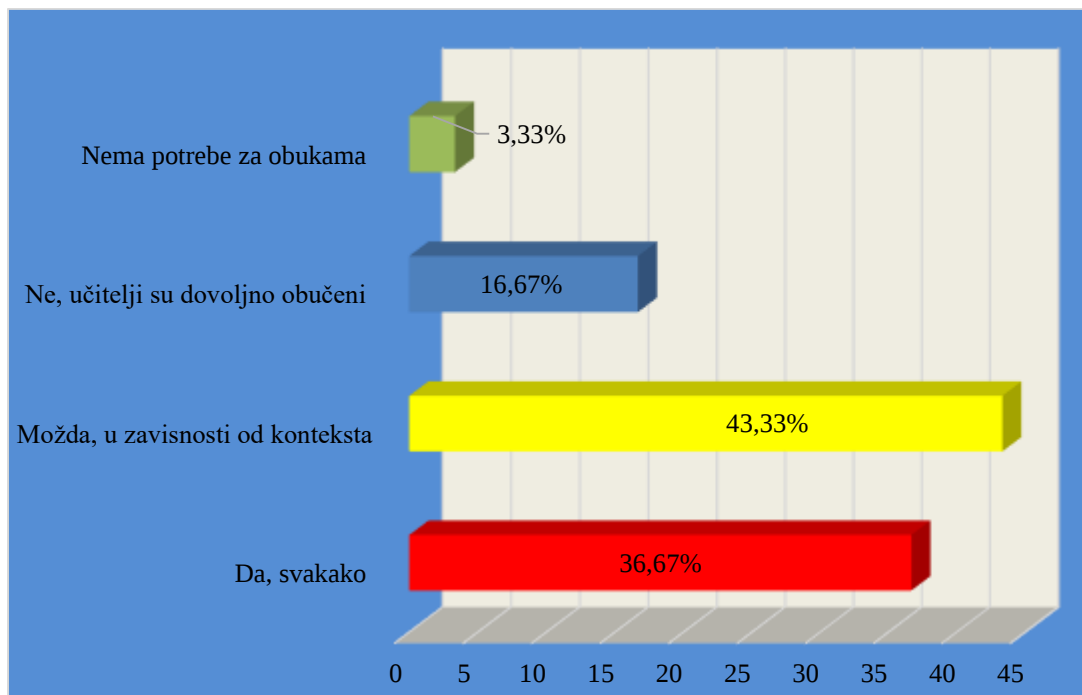
Dobijeni rezultati pokazuju da su učitelji otvoreni za dobijanje prijedloga i savjeta od stručnih saradnika vezano za planiranje individualizacije rada sa darovitim učenicima. Visoka otvorenost obično ukazuje na spremnost učitelja da unaprijede svoje metode i strategije kroz saradnju sa stručnjacima, što može poboljšati rad sa darovitom djecom. S druge strane, niska otvorenost može ukazivati na potrebu za dodatnim mjerama kako bi se povećala spremnost učitelja za prihvatanje i implementaciju stručnih savjeta. Smatramo da su podaci važni za oblikovanje strategija koje mogu poboljšati saradnju i efikasnost u individualizaciji obrazovanja za darovite učenike.

Histogram 10 – Uspješnost saradnje između učitelja i stručnih saradnika u kreiranju individualizovanih programa za darovite učenike

Dobijeni rezultati pokazuju da je saradnja između učitelja i stručnih saradnika uspješna. Ako je saradnja ocijenjena kao uspješna, to je pozitivan indikator i može značiti da su postojeći procesi i protokoli za kreiranje individualizovanih programa efikasni. Ovo može ukazivati na potrebu za očuvanjem i jačanjem uspješnih praksi. Dakle, ako je saradnja ocijenjena kao neuspješna ili djelimično uspješna, važno je identifikovati specifične izazove i prepreke koje ometaju uspjeh. Navedeno može uključivati nedostatak komunikacije, nejasne ciljeve, ili nedostatak resursa i podrške.

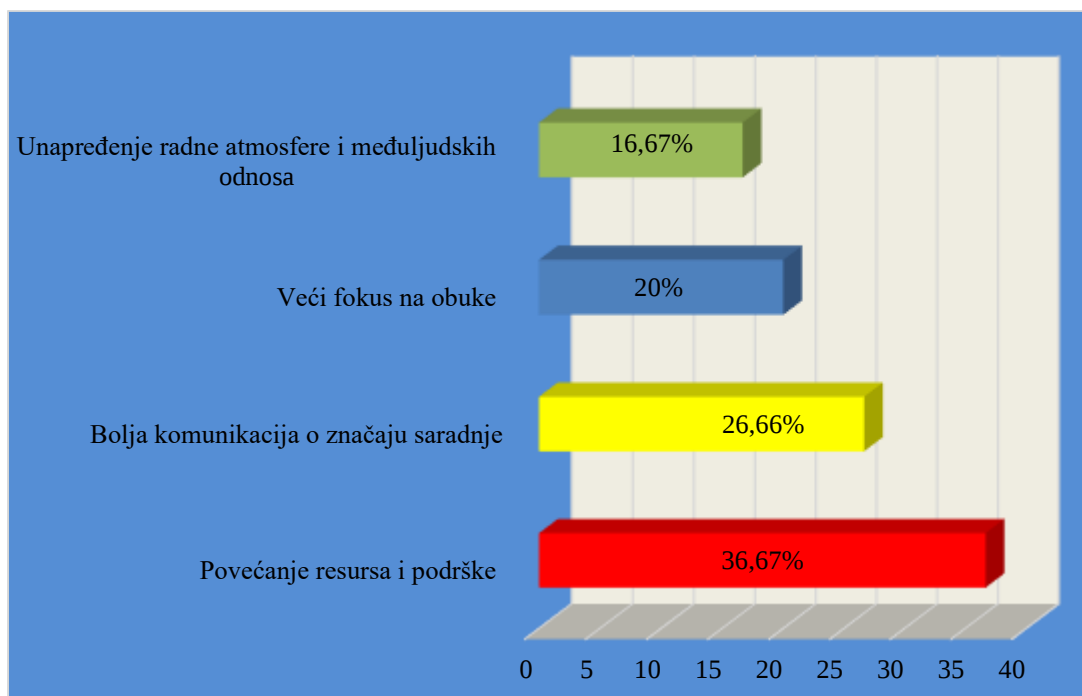
Histogram 11 – Potreba za usavršavanjem kompetencija učitelja za planiranje individualizovanih aktivnosti za darovitu djecu

Dobijeni rezultati ukazuju na mogućnosti za poboljšanje profesionalnog razvoja i unapređenje vještina učitelja. Ovi podaci su važni za planiranje ciljanih programa obuke i podrške kako bi se poboljšala kvaliteta obrazovanja za darovitu djecu.

Razumijevanje oblasti u kojima učitelji osjećaju potrebu za usavršavanjem može pomoći u razvoju ciljanih obuka i resursa. Recimo, ako se većina učitelja osjeća nesigurno u vezi sa određenim metodama ili strategijama za rad sa darovitom djecom, obuke mogu biti prilagođene da adresiraju te specifične potrebe.

Histogram 12 – Mogućnosti za poboljšanje motivacije učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u cilju kvalitetnijeg rada sa darovitim učenicima

Razumijevanje koje strategije su prepoznate kao najefikasnije omogućava vaspitno-obrazovnim ustanovama da razviju i implementiraju ciljani plan za poboljšanje motivacije i angažmana učitelja. Ovi podaci su ključni za optimizaciju saradnje i unapređenje obrazovnih metoda za darovite učenike, čime se poboljšava kvalitet obrazovanja i podrške.

U skladu sa dobijenim rezultatima, možemo odbaciti treću sporednu hipotezu, prema kojoj smo pretpostavili da učitelji nijesu motivisani za implementaciju metoda podučavanja, učenja i instrukcijskih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

Rezultati našeg istraživanja pokazuju da učitelji, u značajnom broju, pokazuju visok nivo motivacije za implementaciju različitih metoda i strategija podučavanja. Na primjer, istraživanje je pokazalo da su učitelji motivisani za korišćenje metoda kao što su učenje zasnovano na istraživanju, projektno učenje, i individualizovani nastavnički planovi. Ove metode su specifično

usmjerene na poboljšanje obrazovnog iskustva darovite djece i potvrđuju da učitelji imaju interesovanje i spremnost da se angažuju u individualizaciji nastave.

5.5. Motivacija učitelja za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

Četvrta sporedna hipoteza glasi: *Pretpostavlja se da učitelji nijesu motivisani za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.* Ovu hipotezu smo provjerili pomoću fokus grupnog intervjuja za učitelje.

O tome koji su glavni razlozi za traženje stručnog usavršavanja u oblasti individualizacije nastave za darovite učenike, izdvajamo naredne kategorije odgovora učitelja:

- Razumijevanje različitih potreba učenika (29%).
- Unapređenje profesionalne kompetencije (25%).
- Upravljanje izazovima u nastavi (22%).
- Efikasnije planiranje nastave (12%).
- Primjena savremenih tehnologija i pristupa (8%).
- Povećanje angažovanja i motivacije učenika (4%).

Najveći procenat učitelja naglašava potrebu za dubljim razumijevanjem različitih potreba darovitih učenika. Ova potreba je ključna jer omogućava učiteljima da prilagode svoje metode i strategije kako bi bolje zadovoljili specifične obrazovne zahtjeve svakog učenika. Razumijevanje različitih potreba uključuje prepoznavanje različitih stilova učenja, intelektualnih kapaciteta, i emocionalnih potreba, što omogućava izradu efektivnijih individualizovanih planova.

Približno 12% učitelja fokusira se na potrebu za efikasnijim planiranjem nastave. Navedeno uključuje razvijanje i primjenu planova koji su specifično dizajnirani za darovite učenike, sa ciljem da se optimizuje obrazovno iskustvo i postignu bolji rezultati. Efikasno planiranje

omogućava učiteljima da bolje strukturiraju nastavu i stvore obrazovne aktivnosti koje su usklađene sa potrebama i interesovanjima učenika.

Rezultati pokazuju da su učitelji najviše motivisani za stručno usavršavanje u oblasti individualizacije nastave zbog potrebe za razumijevanjem različitih potreba učenika i unapređenjem svoje profesionalne kompetencije. Upravljanje izazovima u nastavi i efikasnije planiranje nastave takođe su značajni faktori. Dok primjena savremenih tehnologija i povećanje angažovanja učenika predstavljaju manje prioritetne razloge, oni i dalje doprinose sveukupnom interesovanju za usavršavanje. Ovi uvidi mogu pomoći u usmjeravanju budućih obuka i podrške za učitelje, fokusirajući se na njihove ključne potrebe i interesovanja.

O tome koja trenutna znanja i vještine u oblasti individualizacije nastave utiču na potrebu za dodatnim usavršavanjem učitelja, izdvajamo naredne kategorije odgovora:

- Osjećaj nedostatka specifičnih vještina (27%).
- Potreba za aktuelnim informacijama (23%).
- Poboljšanje postojećih vještina (19%).
- Prilagođavanje različitim stilovima učenja (16%).
- Osjećaj nesigurnosti u primjeni tehnika (10%).
- Prilagođavanje metodama za različite nivoe darovitosti (5%).

Najveći procenat učitelja smatra da njihovo trenutno znanje i vještine nijesu dovoljno specifične za rad sa darovitim učenicima. Ovo ukazuje na to da učitelji osjećaju potrebu za dodatnim obukama koje će im pružiti konkretne tehnike i strategije koje nisu pokrivene u njihovom trenutnom znanju. Specifične vještine su ključne za efektivnu individualizaciju nastave i rad sa učenicima sa naprednim sposobnostima.

Oko 23% učitelja traži dodatno usavršavanje zbog potrebe da budu u toku sa najnovijim informacijama i pristupima u oblasti individualizacije nastave. Brzo mijenjanje obrazovnih praksi i istraživanja može učiniti prethodna znanja zastarjelim, pa je stalno usavršavanje ključno za primjenu savremenih metoda i tehnika.

Naši rezultati istraživanja otkrivaju da učitelji najviše traže dodatno usavršavanje zbog osjećaja da im nedostaju specifične vještine i zbog potrebe da budu u toku sa najnovijim informacijama. Pored toga, unapređenje postojećih vještina i prilagođavanje različitim stilovima učenja su takođe važni razlozi za profesionalni razvoj. Iako manji broj učitelja osjeća nesigurnost u primjeni tehnika i potrebu za prilagođavanjem metodama različitim nivoima darovitosti, i ti aspekti su značajni. Ovi uvidi mogu pomoći u dizajniranju obuka i profesionalnog razvoja, tako da se fokusiraju na konkretne potrebe učitelja kako bi poboljšali svoje vještine u radu sa darovitim učenicima.

O tome koje vrste obuka i stručnog usavršavanja učiteljima najviše pomažu u radu sa darovitim učenicima, izdvajamo sljedeće kategorije odgovora:

- Edukacije o diferencijaciji nastave za darovite učenike (41%).
- Obuke za razvoj kreativnosti kod učenika (28%).
- Seminari o individualizaciji nastave (18%).
- Obuke o interdisciplinarnom učenju (13%).

Najveći broj učitelja smatra da su edukacije o diferencijaciji nastave najkorisnije za rad sa darovitim učenicima. Ovo pokazuje da učitelji prepoznaju koliko je važno prilagoditi nastavu kako bi odgovarala specifičnim potrebama darovitih učenika. Diferencijacija nastave omogućava učiteljima da koriste različite metode i strategije koje su prilagođene različitim nivoima sposobnosti i interesovanjima učenika, što pomaže da nastava bude efikasnija i da učenici dobiju obrazovanje koje je posebno prilagođeno njima.

Pored toga, oko 28% učitelja smatra da su obuke koje se fokusiraju na razvoj kreativnosti kod učenika vrlo korisne. Ove obuke pomažu učiteljima da primjenjuju metode koje podstiču kreativno razmišljanje i inovativne sposobnosti kod darovitih učenika. Razvijanje kreativnosti je ključno jer pomaže darovitim učenicima da svoje talente i potencijale koriste na produktivan način, čime se povećava njihova motivacija i angažovanost. Takođe, oko 18% učitelja ističe da su seminari o individualizaciji nastave važni. Ovi seminari pomažu učiteljima da bolje razumiju kako da prilagode nastavni plan i metode kako bi zadovoljili jedinstvene potrebe svakog

darovitog učenika. Individualizacija nastave omogućava pružanje specifične podrške i resursa potrebnih darovitim učenicima za uspješan napredak.

Na osnovu naših rezultata, može se zaključiti da učitelji najviše cijene edukacije o diferencijaciji nastave jer omogućavaju prilagođavanje nastave specifičnim potrebama darovitih učenika. Obuke za razvoj kreativnosti su takođe značajne jer podstiču inovativnost i angažovanost učenika. Seminari o individualizaciji nastave i obuke o interdisciplinarnom učenju dopunjuju ove glavne pristupe, fokusirajući se na personalizaciju nastave i integraciju različitih oblasti. Ovi uvidi mogu pomoći u planiranju budućih obuka i profesionalnog razvoja, usmjeravajući se na ključne oblasti koje učitelji smatraju najvažnijim za poboljšanje rada sa darovitim učenicima.

U skladu sa našim rezultatima, možemo odbaciti četvrtu sporednu hipotezu, prema kojoj se pretpostavilo da učitelji nijesu motivisani za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima. Dakle, osnovu dobijenih rezultata, jasno je da učitelji pokazuju značajnu motivaciju za stručno usavršavanje u oblasti individualizacije nastave za darovite učenike, što je u suprotnosti sa četvrtom sporednom hipotezom. Naša analiza pokazuje da učitelji prepoznaju važnost dodatnog obrazovanja i obuka koje im omogućavaju da unaprijede svoje vještine i metode u radu sa darovitim učenicima.

Na bazi naših rezultata, smatramo da učitelji nijesu samo motivisani za stručno usavršavanje u oblasti individualizacije nastave za darovite učenike, već su i aktivno uključeni u procese obuka koje im omogućavaju da unaprijede svoje veštine i pristupe. Ovaj rezultat ukazuje na visoku svijest učitelja o važnosti prilagođavanja nastave specifičnim potrebama darovitih učenika i spremnost da se angažuju u profesionalnom razvoju kako bi poboljšali obrazovne ishode svojih učenika. Odbacivanje četvrte sporedne hipoteze temelji se na ovim pozitivnim rezultatima i potvrđuje da učitelji imaju značajnu motivaciju za dalje usavršavanje u ovoj oblasti.

Našu glavnu istraživačku hipotezu prema kojoj smo pretpostavili da učitelji nijesu motivisani za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima, odbacuje se. Rezultati istraživanja jasno ukazuju da su učitelji motivisani za planiranje i realizaciju individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike. Ovi rezultati nas navode da preispitamo i

prilagodimo naše razumijevanje motivacije učitelja, kao i pristupe u planiranju i implementaciji obrazovnih strategija za rad sa darovitim učenicima.

DISKUSIJA REZULTATA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je realizovano s ciljem da se utvrdi da li su učitelji motivisani za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima. Uzorak istraživanja sačinjavalo je 100 učitelja i 30 stručnih saradnika. Za dobijanje podataka koristili smo fokus grupni intervju (deset fokus grupa od po deset ispitanika) za učitelje i anketni upitnik za stručne saradnike. U istraživanju smo pošli do hipoteze da učitelji nijesu motivisani za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

Na osnovu naših rezultata, jasno je da učitelji prepoznaju ključnu ulogu stručnih saradnika u identifikaciji darovitih učenika i razvoju individualizovanih programa, što pokazuje visok nivo motivacije za saradnju u ovim oblastima. Ipak, percepcija uloge stručnih saradnika u obuci i profesionalnom razvoju je manje izražena, što može ukazivati na potrebu za većom promocijom i integracijom ovih aspekata saradnje u školama.

Učitelji u velikoj mjeri prepoznaju i cijene ulogu stručnih saradnika, posebno u identifikaciji darovitih učenika i razvoju individualizovanih programa, što naglašava značaj međusobne saradnje u cilju obezbjeđivanja što kvalitetnijeg obrazovanja za darovite učenike.

Generalno, naši rezultati pružaju uvjerenje da učitelji ne samo da prepoznaju potrebe darovitih učenika, već su i aktivno angažovani u unapređenju svojih vještina i znanja kako bi te potrebe što bolje zadovoljili. To stvara pozitivno obrazovno okruženje u kojem su potrebe učenika u središtu pažnje, a učitelji se kontinuirano trude da unaprijede svoj rad.

Dakle, naši rezultati pokazuju da su najveći izazovi za učitelje prilikom individualizacije nastave za darovite učenike neslaganje sa kurikulumom i ograničeni resursi. Ovi faktori značajno utiču na sposobnost učitelja da efikasno prilagode nastavu specifičnim potrebama darovitih učenika. Pored toga, potreba za stalnim prilagođavanjem i različiti stilovi učenja takođe predstavljaju važne izazove. Rezultati ukazuju na potrebu za većom fleksibilnošću kurikuluma,

dodatnim resursima, kao i podrškom za učitelje kako bi se uspješnije nosili sa zahtjevima individualizovane nastave.

Naše istraživanje ima nekoliko metodoloških ograničenja. Prvo, ispitanici mogu dati subjektivne odgovore, što može dovesti do pristrasnosti u rezultatima. Subjektivnost odgovora može uticati na preciznost prikazanih podataka, jer su ispitanici skloni davanju odgovora koji odražavaju njihove trenutne stavove i percepcije, koje ne moraju nužno odražavati objektivnu stvarnost. Drugo, postoji mogućnost da neki ispitanici ne posjeduju dovoljno znanja ili razumijevanja o temi istraživanja, što može rezultirati površnim ili netačnim odgovorima. Ovo ograničenje može umanjiti kvalitet prikupljenih podataka, jer se odgovori možda neće temeljiti na potpunom razumijevanju problema. Treće, ispitanici možda nijesu dovoljno motivisani ili zainteresovani da daju detaljne i promišljene odgovore na postavljena pitanja. Ovo može dovesti do nekompletnih ili brzopletih odgovora, što bi dodatno moglo uticati na validnost rezultata istraživanja. Četvrto, iako fokus grupni intervju može pružiti dubinske uvide, postoji mogućnost da dominantni učesnici u grupi utiču na odgovore drugih učesnika, što može dovesti do nejednakog predstavljanja mišljenja i iskustava. Takođe, u grupnom okruženju učitelji mogu biti manje skloni iznošenju iskrenih ili kritičkih stavova, što može uticati na kvalitet prikupljenih podataka. Peto, istraživanje koje ne uzima u obzir širi kontekst u kojem učitelji rade, kao što su socioekonomski uslovi škole, podrška uprave ili dostupnost resursa, može dovesti do površnih zaključaka. Kontekstualni faktori igraju ključnu ulogu u oblikovanju motivacije učitelja i njihovoj sposobnosti da primenjuju individualizaciju u radu sa darovitim učenicima.

ZAKLJUČAK

Smatramo da je važno da se učitelji kontinuirano usavršavaju, kako interno, tako i eksterno, u oblasti individualnog rada sa darovitim učenicima. Ova stručna usavršavanja omogućila bi im sticanje potrebnih kompetencija za efikasno planiranje i sprovođenje individualizovanih aktivnosti. Takođe, ključno je da škole imaju osoblje sa ekspertizom u obrazovanju nadarenih i talentovanih, koje može pružiti podršku učiteljima u njihovom radu.

U budućnosti bi trebalo sprovesti veći broj istraživanja koja se bave motivacijom učitelja za individualizaciju rada sa darovitim učenicima. Bilo bi korisno obaviti razgovore sa samim darovitim učenicima kako bismo dobili uvid u kvalitet obrazovnog rada sa njima. Takođe, ispitivanje stavova roditelja prema individualizaciji rada sa darovitim učenicima moglo bi pružiti dragocene informacije.

Smatramo da bi u školama trebalo više razgovarati o sposobnostima i potencijalima darovitih učenika. Posebno bi bilo korisno da učitelji međusobno razmjenjuju svoja iskustva u radu sa darovitim učenicima, što bi doprinijelo unapređenju praksi u ovoj oblasti.

Metodološki izazovi sa kojima smo se suočili u ovom istraživanju ukazuju na potrebu za dubljim i šire postavljenim istraživanjima u budućnosti. Subjektivnost odgovora ispitanika, kao i potencijalno nedovoljno razumijevanje same teme, mogli su uticati na rezultate istraživanja. Stoga bi buduća istraživanja trebalo da obuhvate raznovrsnije metode prikupljanja podataka, poput kombinacije kvalitativnih i kvantitativnih tehnika, kako bi se osigurao sveobuhvatniji uvid u problematiku.

Smatramo da bi bilo korisno proširiti fokus istraživanja na percepcije i iskustva drugih aktera u obrazovnom procesu, poput samih darovitih učenika i njihovih roditelja. Razumijevanje njihovih stavova i iskustava moglo bi pružiti važne informacije koje bi doprinijele boljoj individualizaciji obrazovnog rada.

Takođe, postoji potreba za dubljom analizom kako institucionalnih politika, tako i individualnih praksi u školama, koje se odnose na rad sa darovitim učenicima. Buduća istraživanja mogla bi se baviti i procjenom efekata različitih modela individualizacije nastave na postignuća i motivaciju darovitih učenika. Pored toga, važno je podstaći kulturu stalnog učenja među učiteljima, gde bi dijeljenje iskustava i kontinuirana edukacija postali dio svakodnevne prakse. Mišljenja smo da bi navedeni pristup omogućio ne samo razvoj kompetencija učitelja, već i unapređenje cjelokupnog obrazovnog sistema, sa fokusom na potrebe darovitih učenika.

Generalno, smatramo da je važno da se učitelji podstiču na samorefleksiju i kontinuirano prilagođavanje svojih pristupa. Ovo bi moglo uključivati redovne sesije povratnih informacija, gdje bi učitelji imali priliku da razmijene svoja iskustva, ali i da dobiju savjete i podršku od svojih kolega i stručnjaka. Na taj način bi se podsticala profesionalna zajednica koja je posvećena stalnom unapređenju i razvoju, što bi na kraju dovelo do boljih obrazovnih ishoda za darovite učenike.

Uzimajući sve ovo u obzir, vjerujemo da su dalja istraživanja neophodna kako bi se osigurala optimalna podrška učiteljima u njihovim naporima da pruže najbolje moguće obrazovanje darovitim učenicima. Ovi predlozi predstavljaju samo početak u smjeru dubljeg i sveobuhvatnijeg razumijevanja izazova i mogućnosti u ovoj oblasti.

LITERATURA

1. Adžić D. (2011). Darovitost i rad sa darovitim učenicima. *Život i škola*, 25 (1), 171 – 184.
2. Altaras, A. (2006). *Darovitost i podbacivanje*. Pančevo: Mali Nemo.
3. Assouline, S. G., & Colangelo, N. (2006). *The Iowa Acceleration Scale: A guide for whole-grade acceleration*. University of Iowa, Belin-Blank Center.
4. Barbier K., Donche V., Verschueren K. (2019). Academic (under) achievement of intellectually gifted students in the transition between primary and secondary education: An individual learner perspective. *Front. Psychol.* 10 (1), 25-33.
5. Baum, S., & Owen, S. V. (2004). Assessing Gifted and Talented Students: The Role of Differentiation in Motivating Students. *Gifted Child Quarterly*, 48(1), 21-34.
6. Chan, L. K. S. (1996). Motivational orientations and metacognitive abilities of intellectually gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 40 (1), 184 – 193.
7. Chiu, M. S., & Khoo, L. (2005). Teacher motivation and its impact on classroom practice and student outcomes. *International Journal of Educational Research*, 43(5), 311-328.
8. Dožić, S. (2023). *Individualni rad sa darovitim učenicima u osnovnoj školi*. Master rad. Nikšić: Filozofski fakultet.
9. Đigić, G. (2017). *Upravljanje razredom: savremeni pristup psihologiji nastavnika*. Niš: Filozofski fakultet.
10. Eccles, J. S. & A. Wigfield (2002). Motivational beliefs, values and goals, *Annual Review of Psychology*, 53 (2), 109-132.
11. Friend, M., & Cook, L. (2017). Interdisciplinary Collaboration to Enhance Instructional Practices. *Teaching Exceptional Children*, 50(6), 366-374.

12. Gallagher, J. J. (2003). The identification of gifted students: Issues and concerns. *Journal of Gifted Education*, 26(3), 160-167.
13. Gali, G. F., Shakhnina, I. Z., Mukhametzyanova, F. S., & Chugunov, A. S. (2017). Pedagogical conditions for gifted students' development and education: overseas data. *Quid-investigacion ciencia y tecnologia*, 28 (1), 334-338.
14. Gajić, M., & Marković, M. (2012). Karakteristike darovitih učenika: Teorijski i empirijski pristup. *Pedagoška stvarnost*, 58(1), 33-50.
15. Gajić, M. (2010). Osobine darovitih učenika: Teorijski okvir i praktična primena. *Pedagoška stvarnost*, 56(2), 115-128.
16. Gagne, F. (2004). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High Ability Studies*, 15(2), 119-147.
17. Gajić, B. (2016). Saradnja učitelja i stručnih saradnika u procesu individualizacije nastave. *Pedagoške studije*, 9(1), 55-68.
18. Gardner, H. (2006). *Multiple intelligences: New horizons*. Basic Books.
19. Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.
20. Gubbins, E. J. (2010). The Role of Teacher Attitudes and Beliefs in the Implementation of Gifted Programs. *Gifted Child Quarterly*, 54(1), 28-39.
21. Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 8(3), 381-391.
22. Heller, K. A., Perleth, C., & Lim, S. Y. (2005). The Munich model of giftedness: A theoretical framework. *European Journal for High Ability*, 6(1), 25-41.
23. Holland, J., & Miller, J. (2013). Effective Strategies for Teaching Gifted Students: A Review of the Research. *Educational Psychology Review*, 25(2), 183-203.
24. Jandrić, D., Boras, K., Šimić, Z. (2018). Rodne i dobne razlike u motivaciji i samoregulaciji učenja. *Psihologijske teme*, 27 (2), 177-193.
25. Jovanović, J. (2014). Psihološki aspekti darovitosti kod osnovnoškolaca. *Primenjena psihologija*, 7(3), 237-255.
26. Jovanović, D. (2015). Uloga motivacije učitelja u individualizaciji nastave za darovite učenike. *Pedagoške studije*, 12(4), 77-92.

27. Kanevsky, L., & Keighley, T. (2009). Motivating teachers to provide differentiated instruction for gifted students. *Journal of Advanced Academics*, 20(2), 221-245.
28. Kilian, B., Hofer, M., & Kahnle, C. (2013). Conflicts between on-task and off-task behaviors in the classroom: The influences of parental monitoring, peer value orientations, students' goals, and their value orientations. *Social Psychology of Education* 16(1), 77-94.
29. Kostić, V. (2013). Višestruke inteligencije i njihov uticaj na obrazovni proces. *Obrazovne studije*, 9(2), 150-165.
30. Kostić, V. (2016). Praktikovanje individualizacije u nastavi za darovite učenike: Izazovi i preporuke. *Pedagoški rad*, 15(4), 110-125.
31. Kriegbaum, K., Jansen, M., and Spinath, B. (2015). Motivation: a predictor of PISA's mathematical competence beyond intelligence and prior test achievement. *Learn. Individ. Differ.* 43 (1), 140–148.
32. Leikin, R. (2011). Teaching the Mathematically Gifted: Featuring a Teacher. Canadian Journal of Science, *Mathematics and Technology Education*, 11 (2), 78-89.
33. Malović, L. (2023). *Očekivanja učitelja od matematički nadarenih učenika*. Master rad. Nikšić: Filozofski fakultet.
34. Matthew T. et.al. (2016). The impact of the nomination stage on gifted program identification: A comprehensive psychometric analysis. *Gifted Child Quarterly*. 60, 258–78.
35. McCoach, D. B., & Siegle, D. (2003). The structure and function of academic self-concept in gifted and general education students. *Roeper Review*, 25(2), 61-65.
36. McCoach, D. B., & Flake, J. K. (2018). The role of motivation. In S. I. Pfeiffer, E. Shaunessy-Dedrick, & M. Foley-Nicpon (Eds.), *APA handbook of giftedness and talent*, 3 (1), 201–213.
37. Meier, E., Vogl, K., & Preckel, F. (2014). Motivational characteristics of students in gifted classes: The pivotal role of need for cognition. *Learning and Individual Differences*, 33 (1), 39–46.
38. Milić, S. (2010). Teorija višestrukih inteligencija Howarda Gardnera: Pregled i primena u obrazovanju. *Pedagoška stvarnost*, 56(4), 23-36.

39. Milutinović, J. (2008). *Ciljevi obrazovanja i učenja u svetlu dominantnih teorija vaspitanja 20.veka*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine.
40. Milovanović, N. (2019). Uticaj profesionalnog usavršavanja na pristupe individualizaciji nastave. *Obrazovne studije*, 10(4), 85-100.
41. Murphy PK, Alexander PA. (2000). A motivated exploration of motivation terminology. *Contemp Educ Psychol*, 25 (1), 3–53.
42. Nekrasov, S.D. (2018). *Personal characteristics: recommendations for educational practice for students studying in the direction of "Psychology*. Krasnodar: Kuban State University.
43. Nikolić, S. (2012). Karakteristike darovitih učenika i njihove obrazovne potrebe. *Nastava i vaspitanje*, 61(1), 50-65.
44. Nikolić, D. (2014). Značaj individualizacije u obrazovanju darovitih učenika: Perspektive i izazovi. *Obrazovne studije*, 10(3), 55-70.
45. Pavić, M. (2018). Planiranje i realizacija individualizovanih obrazovnih aktivnosti za darovite učenike: Uloga motivacije učitelja. *Pedagoška istraživanja*, 11(3), 89-104.
46. Petrović, L. (2017). Profesionalni razvoj učitelja i njegova uloga u radu sa darovitim učenicima. *Psihološka istraživanja*, 14(1), 43-58.
47. Prodanović, T. i Ničković, R. (1984). *Didaktika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
48. Reis, S. M., & Renzulli, J. S. (2010). Is there still a need for gifted education? An examination of current research. *Learning and Individual Differences*, 20(4), 308-317.
49. Reis, S. M., & McCoach, D. B. (2000). The underachievement of gifted students: What do we know and where do we go? *Gifted Child Quarterly*, 44(3), 152-170.
50. Renati, R. et.al. (2022). Gifted Children through the Eyes of Their Parents: Talents, Social-Emotional Challenges, and Educational Strategies from Preschool through Middle School. *Children*. 10(1), 42-53.
51. Ronksley-Pavia, M., & Neumann, M. M. (2020). Conceptualising gifted student (dis) engagement through the lens of learner (re) engagement. *Educ. Sci.* 10 (1), 274 – 285.
52. Savić, M. (2011). Individualizacija nastave za darovite učenike: Teorijski i praktični aspekti. *Pedagoška stvarnost*, 58(2), 43-58.

53. Savić, M. (2017). Problemi i izazovi u individualizaciji nastave za darovite učenike: Domaća i međunarodna perspektiva. *Pedagoška stvarnost*, 63(1), 35-50.
54. Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, M. L. (2008). *Motivation in education: Theory, research, and applications*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
55. Siegle D., Rubenstein L.D., Mitchell M.S. (2014). Honors students' perceptions of their high school experiences: The influence of teachers on student motivation. *Gift. Child*. 58 (1), 35–50.
56. Steenbergen-Hu S., Olszewski-Kubilius P., Calvert E. (2020). The effectiveness of current interventions to reverse the underachievement of gifted students: Findings of a meta-analysis and systematic review. *Gift. Child Q.* 64 (1), 132–165.
57. Sternberg, R. J. (2005). The theory of successful intelligence. *International Journal of Testing*, 5(3), 201-220.
58. Stroet, K., Opdenakker, & Miniaert, A. (2013). Effects of need supportive teaching on early adolescents' motivation and engagement: A review of the literature. *Educational Research Review* 9 (1), 65-87.
59. Stropnik - Kunič, N. (2012). Individualization and differentiation as a model of new communication in the learning process. *Informatol*, 45 (1), 44-52.
60. Tomlinson, C. A. (2001). *How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).
61. Šarenac, S. (2021). Motivacija učitelja za stručno usavršavanje i primena individualizacije u obrazovanju. *Pedagoške studije*, 13(3), 70-85.
62. VanTassel-Baska, J. (2013). Curriculum issues: Curriculum, instruction, and assessment for the gifted: A problem-based learning scenario. *Gift. Child Today*. 36 (1), 71–75.
63. VanTassel-Baska, J., & Stambaugh, T. (2006). Challenges and best practices in gifted education. *Gifted Child Quarterly*, 50(4), 356-365.
64. VanTassel-Baska, J., & Brown, E. F. (2007). Differentiated instruction and the gifted student. In *Handbook of giftedness and talent* (pp. 309-321). Springer.
65. Vaughn, S., & Fuchs, L. S. (2003). Collaboration for Differentiated Instruction: The Role of Special Education and General Education Teachers. *Exceptional Children*, 69(1), 15-26.

66. Winner, E. (2005). *Darovita djeca: mitovi i stvarnost*. Buševac: Ostvarenja.

PRILOZI

Prilog 1 – Fokus grupni intervju za učitelje

Motivacija učitelja za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike

- Koji Vas motivi pokreću za planiranje i individualizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike?
- Kako bi opisali svoju strast prema radu s darovitim učenicima?
- Sa kojim ličnim interesovanjima ili profesionalnim razvojem je povezana Vaša motivacija za planiranje i realizaciju raznovrsnih, razvojno podsticajnih individualizovanih vaspitno-obrazovnih aktivnosti za darovite učenike?

Motivacija učitelja za implementaciju metoda podučavanja, učenja i instrukcijskih strategija prilikom individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

- Koje metode i strategije podučavanja smatraju najefikasnijim u radu sa darovitim učenicima?
- Kako motivacija utiče na izbor metoda koje koriste u radu sa darovitim učenicima?
- Sa kojim izazovima se suočavaju prilikom individualizacije nastave za darovite učenike?

Motivacija učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu kvalitetnije individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

- Kako vidite ulogu stručnih saradnika u radu sa darovitim učenicima?

- Šta Vas najviše motiviše za saradnju sa stručnim saradnicima u kontekstu individualizacije rada sa darovitim učenicima?
- Da li Vas neka specifična iskustva ili efikasni ishodi motivišu na saradnju sa stručnim saradnicima?

Motivacija učitelja za stručno usavršavanje iz domena individualizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima

- Koji su glavni razlozi za traženje stručnog usavršavanja u oblasti individualizacije nastave za darovite učenike?
- Koja trenutna Vaša znanja i vještine u oblasti individualizacije nastave utiču na potrebu za dodatnim usavršavanjem?
- Koje vrste obuka i stručnog usavršavanja Vam najviše pomažu u radu sa darovitim učenicima?

Prilog 2 – Anketni upitnik za stručne saradnike

Poštovane kolege i kolegice, u toku je istraživanje na temu: *Motivacija učitelja za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima*. Molimo da iskrenim odgovorima date doprinos ovom istraživanju. Dobijeni rezultati će se koristiti za potrebu izrade master rada na istu temu.

Vaša iskrena i temeljna mišljenja i odgovori su od ključne važnosti za uspjeh ovog istraživanja. Vaši odgovori će nam pomoći da identifikujemo postojeće izazove i mogućnosti u primjeni individualizovanih metoda nastave, kao i da pružimo preporuke za unapređenje profesionalnog razvoja učitelja u ovoj oblasti. Uvjeravamo vas da će svi prikupljeni podaci biti tretirani s najvišim nivoom poverljivosti i koristiće se isključivo u svrhu izrade master rada na ovu temu. Vaš doprinos će imati značajan uticaj na oblikovanje budućih obrazovnih praksi i strategija za rad sa darovitim učenicima.

Unapred zahvaljujemo na vašem vremenu i trudu. Vaša pomoć u ovom istraživanju je neprocjenjiva i izuzetno cijenjena.

Pol

- a) Muški
- b) Ženski

Stručna sprema:

- a) Visoka stručna sprema
- b) Viša stručna sprema

- c) Završene master studije

Godine radnog staža:

- a) Od 0 do 5 godina
- b) Od 6 do 10 godina
- c) Od 11 do 16 godina
- d) Od 17 do 24 godine
- e) Od 25 do 30 godina
- f) Preko 30 godina

1. Koliko često sarađujete sa učiteljima?

- a) Veoma često
- b) Često
- c) Ponekad
- d) Rijetko

2. Da li su učitelji motivisani za saradnju sa Vama u cilju unapređenja rada sa darovitim učenicima?

- a) Motivisani su
- b) Uglavnom su motivisani
- c) Uglavnom nijesu motivisani
- d) Nijesu motivisani

3. Da li su učitelji otvoreni za dobijanje prijedloga i savjeta od stručnih saradnika vezano za planiranje individualizacije rada sa darovitim učenicima?

- a) Otvoreni su
- b) Uglavnom su otvoreni
- c) Uglavnom nijesu otvoreni

d) Nijesu otvoreni

4. Da li je saradnja između Vas i stručnih saradnika uspješna u kreiranju individualizovanih programa za darovite učenike?

a) Uspješna je

b) Uglavnom je uspješna

c) Uglavnom nije uspješna

d) Nije uspješna

5. Da li, po Vašem mišljenju, učitelji imaju potrebu usavršavanjem kompetencija učitelja za planiranje individualizovanih aktivnosti za darovitu djecu

a) Da, svakako

b) Možda, zavisi od konteksta

c) Ne, učitelji su dovoljno obučeni

d) Nema potrebe za obukama

6. Koje su, po Vašem mišljenju, mogućnosti za poboljšanje motivacije učitelja za saradnju sa stručnim saradnicima u cilju kvalitetnijeg rada sa darovitim učenicima?
